

**Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації**

Харківська академія неперервної освіти

**Методичні рекомендації
щодо організації та проведення II етапу
Всеукраїнських учнівських олімпіад
у Харківській області
у 2024/2025 навчальному році**

**Харків
2024**

УДК 371.3
М 54

Матеріали підготовлені Харківською академією неперервної освіти

За загальною редакцією Л.Д. Покроєвої, ректора Харківської академії неперервної освіти, доктора філософії, доцента, Заслуженого працівника освіти України

Авторський колектив: Акіменко А.В., Григорович О.В., Зайцева О.А., Кравченко З.І., Моліна О.О., Радченко Ю.В., Саввіч О.М., Синиця Л.А., Ставицький С.Б., Посмітна Ю.А., Федченко С.Г., Яценко Г.С.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у Харківській області у 2024/2025 навчальному році, 2024. – 116 с.

Інформаційно-методичний посібник містить методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у Харківській області у 2024/2025 навчальному році, а також алгоритм дій учасників олімпіади та членів журі для забезпечення максимальних умов для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Крім того, у посібнику вміщені характеристики олімпіадних завдань із різних предметів, критерії оцінювання робіт учасників олімпіад II етапу, навчально-методична література, рекомендована для підготовки до II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад.

Видання призначене для керівників і фахівців ЦПРПП, ЦОТ, керівників ТМО учителів-предметників, директорів, заступників директорів із навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти, учителів-предметників.

© Харківська академія неперервної освіти

Зміст

Вступ	4
Українська мова та література	6
Історія	14
Екологія	19
Математика	27
Географія	32
Французька мова	39
Мова іврит та єврейська література, іспанська мова	47
Фізика	53
Правознавство	59
Англійська мова	64
Інформаційні технології	72
Трудове навчання (технології)	76
Економіка	81
Біологія	86
Астрономія	90
Інформатика	96
Німецька мова	100
Хімія	108
Додаток 1. Форма звіту про проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2024/2025 навчальному році	114
Додаток 2. Форма заявки на участь команди у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади у 2024/2025 році	115

Вступ

Олімпіадний рух Харківщини вже багато років є важливою складовою освітнього процесу закладів загальної середньої освіти області і стимулює розвиток освіти, наукових досліджень та виховання нової генерації талановитої молоді Харківської області, який надає учням стійку мотивацію до навчання, сприяє розвитку аналітичного мислення, вміння працювати в умовах стресу та змагальності, самостійно знаходити інформацію, працювати над проєктами та розв'язувати комплексні завдання, навчатися у колі однодумців, що поділяють їхні інтереси.

Конкурентність участі учнів в олімпіадах стимулює їх поглибленого вивчення навчальних предметів, підвищуючи таким чином загальний рівень якості освіти у школі. Це також спонукає також і вчителів до підвищення рівня професійної компетентності, використання нових методів, форм і засобів викладання предмету й удосконалення навчальних програм і курсів.

Успішна участь здобувачів освіти Харківщини в олімпіадних змаганнях відкриває для них унікальні можливості: проходження конкурсного відбору в заклади вищої освіти України, Європи та світу, підготовка учнів до подальшого навчання й здобуття професії своєї мрії.

Олімпіадний рух Харківщини розвивається завдяки налагодженню тісної співпраці закладів загальної середньої із закладами вищої освіти, науково-дослідними інститутами та установами. Викладачі університетів і науковці часто залучені до роботи у складі оргкомітетів, журі олімпіад, - і це сприяє обміну досвідом та знаннями, посилює партнерську взаємодію між загальною середньою та вищою освітою регіону.

Учні шкіл Харківської області є постійними учасниками у складі команд олімпіад міжнародного рівня і стають переможцями цих змагань (олімпіади з математики, фізики, хімії, інформатики тощо), що підвищує престиж України на міжнародному рівні, сприяє інтеграції нашої країни у світовий освітній простір.

Всеукраїнські учнівські олімпіади II (районного) та III (обласного) етапів щорічно проводяться за координацією Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації та організаційно-методичним супроводом Комунального закладу «Харківська академія неперервної освіти» для талановитих учнів закладів загальної середньої освіти з різних навчальних предметів, в яких активно *беруть участь тисячі школярів області та м. Харкова.*

Олімпіади II та III етапів охоплюють широкий спектр навчальних предметів, включаючи *точні* (математика, фізика, хімія) і *гуманітарні науки* (українська мова, література, історія, географія, правознавство, екологія), іноземні мови та ін. Це дозволяє враховувати різні інтереси та творчий потенціал обдарованої молоді.

Цьогоріч Всеукраїнські учнівські олімпіади II та III етапів проводяться з 19 навчальних предметів відповідно до таких нормативно-правових документів та методичних матеріалів:

1. Наказ Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році».

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391».

3. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099 «Про затвердження Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності» (із змінами).

4. Наказ Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році».

5. Листи Департаменту Харківської обласної державної адміністрації «Про порядок проведення II та III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» (№ 01-33/5473 від 31.10.2024, № 01-31/5475 від 31.10.2024).

6. Методичні рекомендації щодо проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у 2024/2025 навчальному році.

У посібнику представлено методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад у Харківській області у 2024/2025 навчальному році, а також алгоритм дій учасників олімпіади та членів журі для забезпечення максимально-ефективних умов для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Крім того, у виданні подані характеристики олімпіадних завдань із різних предметів, критерії оцінювання робіт учасників олімпіад II етапу, навчально-методична література, рекомендована для підготовки до II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад.

Посібник буде корисним для керівників і методистів ЦПРПП, ЦОТ, керівників ТМО учителів-предметників, директорів, заступників директорів із навчально-виховної роботи закладів загальної середньої освіти, учителів-предметників.

**Методичні рекомендації
щодо організації та проведення II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
у 2024/2025 навчальному році**

*Юлія РАДЧЕНКО, методистка Центру
методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення

На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури можуть брати участь учні/учениці **7–11 класів**.

У 2024/2025 навчальному році проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури заплановано на **12 листопада 2024 року**.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з української мови та літератури проводиться з метою пошуку й підтримки філологічно обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення.

Рекомендації щодо організації та проведення II етапу олімпіади

Олімпіаду рекомендуємо розпочати **о 10-00**. У разі виникнення непередбачуваних ситуацій оргкомітет ухвалює рішення про інший час початку та закінчення олімпіади. **Тривалість виконання завдань – 3 астрономічні години для 7 – 8 класів, 4 астрономічні години – для 9 – 11 класів.**

Завдання олімпіади з української мови та літератури будуть розміщені на Google-диску (файли формату Word). У день проведення олімпіади з **9.00 до 9.30** на електронні адреси відповідальних осіб, визначених відділами з питань освіти районних державних адміністрацій Харківської області, Департаментом освіти Харківської міської ради, керівниками закладів освіти обласного та державного підпорядкування, **буде надіслано листи й надано доступ до файлів із завданнями на Google-диску. Відповідальна особа повинна мати акаунт Google.** Після отримання доступу до завдань відповідальна особа копіює їх або завантажує для розсилки на заклади освіти.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти відправляють олімпіадні завдання на електронні адреси учасників(-ць) за 10 хвилин до початку II етапу олімпіади в день її проведення або приєднують учасників до відеоконференції (за можливості).

Звертаємо увагу й на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади **рекомендуємо передбачити гнучкий графік**, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім здобувачам освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються районні оргкомітети й затверджується склад журі.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого **алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:**

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення повітряної тривоги проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;

- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після поновлення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

У разі дистанційного виконання завдань учасниками олімпіади **рекомендовано** після визначеного терміну (3 години для 7-8 класів і 4 години для 9-11-х класів) діяти за таким алгоритмом:

- учасникам олімпіади протягом 15 хвилин після завершення роботи відсканувати (сфотографувати) роботу та відправити її електронним листом на адресу оргкомітету із зазначенням теми «Олімпіада з української мови та літератури», указавши ПІБ учасника(-ці), клас, назву закладу освіти та прикріпивши скан-копію або фото виконаної роботи;
- якщо оргкомітет і журі ухвалять рішення про виконання олімпіадної роботи у файлі формату Word (зادля полегшення роботи членів журі), то учасник(-ця) прикріплюють до листа цей файл із виконаною роботою та відправляють його.

Загальні рекомендації вчителям-філологам за підсумками аналізу результатів III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури у 2023/2024 н. р.

Ураховуючи те, що *найскладнішими серед олімпіадних завдань* для більшості учнів виявилися *написання творчої роботи, аналіз поетичного тексту, синтаксичний розбір речення, редагування словосполучень і речень, під час підготовки здобувачів освіти до II етапу олімпіади у 2024/2025 н. р.* слід звернути особливу увагу на ці завдання, виконання яких передбачає не лише використання ґрунтовних теоретичних мовно-літературних знань, а насамперед застосування практичних умінь і навичок юного філолога, що володіє мовним багатством, здатен критично мислити, обґрунтовувати та доводити власну думку, продукувати цілісні художньо-образні структури мислення в процесі мовотворчості, складати власні висловлення різних стилів і жанрів, здійснювати ідейно-художній аналіз ліричних, епічних, драматичних, ліро-епічних творів тощо.

Також необхідно відпрацьовувати зі здобувачами освіти – учасниками олімпіади – засвоєння лексичних і ґраматичних норм, базових понять із теорії літератури, зокрема версифікації (визначення віршових розмірів),

приділяти належну увагу детальному вивченню біографії знакових постатей в українському письменстві, ознайомлювати учнів із сучасним літературним процесом, а не обмежуватися лише розглядом змісту художніх творів під час їх вивчення, не заглиблюючись у контекст.

У зв'язку з тим, що традиційно найскладнішим для учнів під час комплексного аналізу ліричного твору є завдання, яке спрямоване на визначення художніх засобів і з'ясування їх ролі в реалізації авторського задуму, учителям-філологам слід приділити цьому аспекту підготовки особливу увагу, адже здобувачі освіти, як правило, лише називають тропи та фігури, не пояснюючи їх смислове ідейно-художнє навантаження. Необхідно працювати з учасниками предметної олімпіади насамперед над тим, щоб сформувати в учнів уміння декодувати авторські інтенції, щоб навчити філологічно обдарованих дітей не тільки визначати художні засоби, образи-символи тощо, а інтерпретувати їх. У цьому контексті посиленої уваги потребує й підготовка з теорії літератури.

Характеристика завдань

Олімпіадні завдання для 7-11 класів – завдання для інтелектуальних змагань філологічно обдарованих дітей – відповідають сучасним вимогам вивчення української мови та літератури, орієнтовані на лінгвістичну компетентність учнів, їхній інтелектуальний потенціал, неординарність і креативність мислення, володіння мовними нормами, навичками літературознавчого аналізу, уміння писати творчі роботи різних жанрів тощо.

Завдання з української мови вибудовуватимуться в такому форматі: творча робота з додатковою умовою, завдання відкритого типу на конструювання мовних одиниць, виправлення помилок, вибір нормативної форми, редагування словосполучень, речень, тлумачення фразеологізмів, синтаксичний аналіз речення та інші мовні розбори тощо.

Поряд із кожним завданням зазначатиметься максимально можлива кількість балів, яку здобувач(ка) освіти може отримати за їх виконання.

Комплект олімпіадних завдань охоплює програмовий матеріал із різних розділів курсу за попередні роки навчання та теми, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади відповідно до чинних модельних/навчальних програм з української мови.

Українська мова

Клас	До теми (включно)
7	Форми дієслова. Вид дієслова.
8	Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення. Прикладка як різновид означення.
9	Складносурядне речення. Будова ССР, смислові зв'язки між простими частинами. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Увага! Оскільки в старших класах уже не вивчаються нові мовні теми, а в 10-11-х класах мова викладається за двома рівнями (стандарту й

профільним у 10-11-х класах, то в 10-11-х класах будуть запропоновані завдання за курс 5--9-х класів.

Оцінювання результатів виконання завдань з **української мови** здійснюється за критеріями, зазначеними безпосередньо в завданнях.

Творчі роботи оцінюються відповідно до чинних критеріїв оцінювання

(12 балів максимально за зміст і мовленнєве оформлення, підсумковий бал – середнє арифметичне на користь учня). Там, де передбачено виконання конкретних вимог (використання певних конструкцій), до оцінки за творчу роботу (максимальний бал 12) додаються ще бали (максимум – 3).

Поради щодо виконання творчого завдання

1. Творча робота (відповідно до жанру, який визначено завданням, наприклад, есей, промова, лист, інтерв'ю, замітка, замальовка, допис у соцмережі, нарис тощо) має бути змістовною, структурованою, логічно завершеною.
2. У творі не повинно бути фактичних (змістових), лексичних, стилістичних, орфографічних, пунктуаційних, граматичних помилок.
3. Робота має бути оригінальною, виконаною з дотриманням принципів академічної доброчесності (перевіряється на плагіат і використання ШІ).
4. Повинні бути виконані додаткові вимоги до творчого завдання (використано певні мовно-виражальні засоби/конструкції).

Слід звернути увагу на такий вид творчого завдання як есей, на його структуру, жанрово-стилістичні особливості, а також **відмінності між формальним і вільним есеєм**.

Тож під час підготовки учнів до II етапу олімпіади *посилена увагу слід приділити* підвищенню рівня мовної та мовленнєвої культури школярів, зокрема володінню ними орфографічними, пунктуаційними, лексичними, граматичними, стилістичними нормами; опануванню складних тем із морфології, морфеміки, фонетики, орфоепії, синтаксису, граматики, лексикології, стилістики; вивченню винятків із усіх правил, а також термінологічного апарату з мови; редагуванню текстів, речень і словосполучень; синтаксичному аналізу; написанню творів різних жанрів. Також рекомендуємо поглиблено вивчити певні теми, зокрема з морфології та синтаксису, у засвоєнні яких учасники Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури, як правило, мають прогалини (розрізнення частин мови, які переходять одна в іншу, сполучників і сполучних слів, часток і займенників, часток і сполучників тощо; творення наказового способу дієслів; розподіл дієслів на дієвідміни; відмінювання числівників, уживання числівників на позначення часу, поєднання числівників із іменниками; відмінювання прізвищ, уживання кличного відмінка, визначення родів іменників, творення ступенів порівняння прикметників і прислівників; уживання прийменників; неузгоджені

означення, прямий та непрямий додатки, члени речення, виражені інфінітивом, поширені й непоширені прикладки, складений іменний присудок і способи його вираження; синтаксична роль фразеологізмів; види односкладних простих речень, повні й неповні речення, ускладнювальні компоненти простого речення; розрізнення вставних слів і інших членів речення; синонімія ускладнених простих і складних речень; розрізнення видів складних речень, граматичні помилки в побудові речень).

Рекомендуємо також посилити роботу щодо підготовки учнів до виконання такого завдання як синтаксичний аналіз речення. Пропонуємо користуватися запропонованим алгоритмом роботи з учнями.

Алгоритм роботи з учнями

1. Ознайомити зі схемами розбору простих і складних речень.
2. Навчити будувати структурні та лінійні схеми.
3. Сформуванати навички правильно визначати члени речення, частини мови, виділяти прості частини в межах складного речення (для складних).
4. Пояснити, що при аналізі **складного речення** за метою висловлювання, інтонацією **прості частини не аналізуємо** (це зазначаємо під час характеристики складного).
5. Акцентувати увагу учнів на тому, що прийменник, який стоїть поряд із тим словом, до якого належить, підкреслюється як і те слово відповідно до його синтаксичної ролі; а також на тому, що **сполучні слова** є **членами речення**.
6. Звернути увагу учнів на те, що в схемі складного речення сполучники сурядності позначаються за дужками, а підрядності – у круглих дужках.
7. Сформуванати в учнів розуміння того, що складне речення складається не з **простих речень**, а з **простих частин** – формально простих речень.

Українська література

Клас	До теми
7	Андрій Чайковський «За сестрою».
8	Леся Українка «Давня казка».
9	Нова українська література.
10	Життєвий і творчий шлях Івана Франка.
11	Валер'ян Підмогильний «Місто».

Звертаємо увагу, що завдання з **української літератури** для кожного класу мають спільну структуру. Учні усіх класів необхідно дати розгорнуту відповідь на питання (із теорії літератури чи за ідейно-художнім змістом твору), письмово дати відповіді на питання, виконати тестові

завдання та ідейно-художній аналіз поетичного твору (не літературний паспорт).

Особливу увагу звертаємо на підготовку учнів до виконання такого завдання як ідейно-художній аналіз поетичного твору. Наголошуємо, що це має бути власне висловлення, текст, а не схематичне визначення певних художніх компонентів поезії. Рекомендуємо готувати здобувачів освіти до виконання зазначеного завдання, послуговуючись орієнтовною схемою.

Орієнтовна схема ідейно-художнього аналізу ліричного твору

1. Сприйняття, враження від прочитаного.
2. Тематика, лейтмотив, характеристика ліричного героя (героїні).
3. Жанрова приналежність твору (зокрема за тематичним спрямуванням).
4. Перебіг думок і почуттів. Динаміка (статичність) образу.
5. Роль зображувально-виражальних засобів (тропів, фігур, фоніки, особливостей лексики, синтаксису тощо).
6. Віршовий розмір, його роль (якщо визначається).
7. Характер римування (якщо є). Особливості строфіки.
8. Спосіб вираження ідеї.
9. Ідея твору.

Оцінювання завдань із літератури

№ завдання	Форма завдання.	Максимальна кількість балів за одне завдання
1	Літературний бліц (чіткі й лаконічні відповіді на питання).	Кожне питання оцінюється в 1 бал
2	Тестові завдання з вибором однієї відповіді та на встановлення відповідності.	Кожне питання оцінюється в 0,5 бала
3	Розгорнута відповідь.	Від 3 до 6 балів
4	Ідейно-художній аналіз твору.	Від 8 до 12 балів

Для аналізу поетичного твору будуть дібрані вірші різних авторів, зокрема й сучасних. Здобувач(ка) освіти має продемонструвати навички цілісного (комплексного) аналізу художнього тексту, що реалізується через уміння послуговуватися літературознавчими методиками й техніками, виступити в ролі дослідника, літературного критика, таким чином виявляючи свою літературознавчу майстерність і ерудицію.

Філологічно обдарована дитина має продемонструвати найвищий рівень розвитку дослідницької компетентності. Учитель повинен сформувати у здобувача (здобувачки) освіти навички комплексного аналізу поетичного твору, навчити бачити його глибинний зміст (підтекст), пояснювати й мотивувати кожне слово в тексті, кожен художній прийом, пізнавати механізми творення тексту з усім арсеналом художніх засобів,

якими послуговується автор, визначаючи їх роль у втіленні певних думок і почуттів.

Звертаємо Вашу увагу на те, що учням не дозволяється користуватися додатковою літературою (посібниками, довідниками, словниками, текстами художніх творів і статей тощо).

Щоб якісно підготуватися до олімпіади, необхідно повторити матеріал, вивчений у попередніх класах, і, не обмежуючись підручниками, попрацювати з допоміжною літературою. Рекомендуємо вчителям, які готують учнів до II етапу олімпіади, орієнтуватися на зміст завдань II, III, I етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури за попередні роки.

Також під час підготовки учнів до олімпіади вчителям стануть у пригоді **матеріали науково-методичних посібників і відповідні онлайн-ресурси:**

1. Авраменко О. М., Блажко М. Б. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. I частина. – К.:Грамота, 2021. – 552 с.
2. Авраменко О. М. Українська мова та література: збірник завдань у тестовій формі. II частина. – К.:Грамота, 2021. – 144 с.
3. Д. І. Дроздовський, Г. І. Гримашевич, О. В. Калинич, О. О. Кузьмич, О. Ю. Приходько. Практичні рекомендації з підготовки до IV етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури. – gra.sonyahnyk.com.ua
4. Зубков М. Г. Українська мова. Універсальний довідник. – Харків: ФОП Співак Т.К., 2008.
5. Олімпіада з української мови та літератури: нормативний, навчально-методичний і теоретичний аспекти: навчально-методичний посібник / Л.І. Кавун, К.В. Таранік-Ткачук, Л.В. Шитик, О.І. Масевря, С.І. Січкара / [за заг. ред. Л.В. Шитик]. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 304 с.
6. Полудень В. О. Формування мовної компетентності учнів у процесі навчання синтаксису простого речення. URL:http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5472/1/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%A3%D0%94%D0%95%D0%9D%D0%AC%20%D0%92.%D0%9E.%D0%9C%D0%90%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%AC%D0%9A%D0%90%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%90_2021.pdf
7. П'ять ідей, що закохають дітей у написання творів: https://znayshov.com/News/Details/napysaty_tvir_kaiif_piat_idei_shcho_zakokhaiut_ditei_u_napysannia_tvoriv
8. Сидоренко В. Формування синтаксичної й пунктуаційної компетентностей учнів 8-9 класів засобами технології кооперативного навчання. URL:

https://lib.iitta.gov.ua/9428/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%83_%D0%A1%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf

9. Матеріали онлайн-тренінгу «Алгоритм якісної підготовки здобувачів освіти до Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури в умовах освітніх втрат», які розміщені на сайті КВНЗ «ХАНО» (розділ «Українська мова та література»: http://edu-post-diploma.kharkov.ua/?page_id=15836).

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури необхідно надіслати протягом 10 днів до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»: center_ekspert@ukr.net із зазначенням теми листа «Олімпіада з української мови та літератури» (Радченко Ю.В.). У заявці потрібно вказати електронні адреси учасників (-ць) III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури.

Методичні рекомендації щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії у 2024/2025 навчальному році

*Ганна ЯЦЕНКО, методист
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки №1391 від 30.09.2024», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I та II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській

області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням оргкомітету).

13 листопада 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з історії для учнів 8 – 11 класів.

Звертаємо увагу на те, що **умовами проведення II етапу** олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно **ввести представників від кожної територіальної громади**. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть подані в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму. Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями буде надано цим особам із **9.00 до 9.30 в день проведення олімпіади**. Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу center_ekspert@ukr.net.

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа має скопіювати Google-форму на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються відповідальною особою учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку олімпіади в день її проведення.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати деякі відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання учасниками академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань – **2 години для 8 класу, 3 години – для 9-11 класів**.

Після завершення виконання завдань учасник сканує або фотографує обкладинку з підписом роботи, усі пронумеровані сторінки роботи та відправляє організаторам. Спосіб передачі роботи обирає оргкомітет II етапу.

Відправлення робіт може відбуватися за допомогою електронної адреси (обов'язково одним архівом, із вказівкою ПІБ учасника, щоб не було сплутування з роботами інших учасників).

Після отримання робіт відповідальні члени оргкомітету разом із головою журі олімпіади шифрують роботи й надсилають їх членам журі для перевірки.

У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення олімпіади.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час оголошення повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань

Комплект олімпіадних завдань дещо виходить за межі шкільної програми, тому, окрім тем, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади, необхідно повторити матеріал, вивчений у попередніх класах, і, не обмежуючись навчальним підручником, попрацювати з допоміжною літературою. У завданнях з історії містяться питання як із курсу всесвітньої історії (близько 20% від завдань), так і з історії України (близько 80%).

Отримавши посилання на Google-форму, учасник (учасниця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть указані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Завдання матимуть такі форми виконання робіт:

- тестові питання за вибором однієї правильної відповіді;
- тестові питання з множинним вибором (три правильні твердження із семи запропонованих);
- тестові питання з установленням відповідності;
- питання з короткою відкритою відповіддю (на побудову логічного ланцюжка причинно-наслідкових зв'язків певних подій).

Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку учень (учениця) може одержати за його розв'язання.

Після завершення виконання завдань учасник(учасниця) перевіряє свої відповіді та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Для об'єктивного оцінювання результатів виконання завдань із відкритою відповіддю доцільно користуватися такими критеріями:

Критерії оцінювання завдання з відкритою відповіддю (максимум 8 балів)	
8 б	Завдання виконане правильно, супроводжується докладними поясненнями, містить необхідні обґрунтування, причинно-наслідкові зв'язки сформульовані вичерпно
7 б	Завдання виконане, але є незначні недоліки чи відсутні необхідні для повноти розв'язування зауваження
6 б	Завдання в основному розв'язано, але допущені помилки, які не вплинули корінним чином на відповідь, але не повністю окреслені причини чи наслідки події
5 б	Чітко виражена не менше як половина причин і наслідків подій, але відповідь неповна
4 б	Чітко виражена близько половини причин чи наслідків подій
3 б	Учасник намагається вирішити завдання, приводить якісь думки, які можна вважати розумінням причинно-наслідкових зв'язків
2 б	Розглянуто деякі елементи історичних обставин, що по'язані в часі чи просторі з подіями, які визначені завданням
1 б	Завдання виконане неправильно, але є якісь спроби осмислення подій

Для якісної підготовки учнів до олімпіади з історії необхідно:

1. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання II та III етапів олімпіади попередніх років під час підготовки до II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.

2. Використовувати можливості Інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, у тому числі участь в Інтернет-олімпіадах.

3. Підготовка учнів до олімпіади передбачає високий рівень засвоєння ними обов'язкової програми. Але необхідно враховувати, що програма шкільного курсу історії відрізняється від програми підготовки до олімпіади.

4. Ураховуючи типові помилки учнів, які виникають під час виконання олімпіадних завдань, необхідно опрацювати традиційні завдання:

- робота з історичними картами;
- уміння визначати історичну постать за зображенням і знання внеску видатних діячів в історію людства в певну епоху;
- хронологічні завдання – знання дат, уміння пов'язувати події всесвітньої історії та історії України;
- робота з візуальними джерелами (плакатами, історичними карикатурами тощо).

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, надіслати протягом 10 днів після дня проведення олімпіади до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

**Методичні рекомендації
щодо організації та проведення II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології
у 2024/2025 навчальному році**

*Оксана ЗАЙЦЕВА, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації

від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології буде проведений у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням оргкомітету).

Проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології заплановано **на 14 листопада 2024 року**.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з екології проводиться з метою пошуку й підтримки обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології можуть брати участь учні (учениці) 10 – 11-х класів, які стали переможцями попереднього етапу відповідних змагань. Допускається участь учнів (учениць) 8 – 9 класів, за умови виконання попередніх положень.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно **ввести представників від кожної територіальної громади**. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи і знайомить із нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;

- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань і нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть створені в документі Word та в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти збирають електронні адреси учасників (учасниць) олімпіади, на які будуть направлені завдання.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, а також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до завдань буде надано цим особам **із 09.00 до 9.30 в день проведення олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

Олімпіадні завдання надсилаються за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо підготувати робоче місце учасника (учасниці) олімпіади, де має бути комп'ютер із підключенням до мережі Інтернет.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань – **1 година**. У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час її початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги, відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується і проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;

- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку доступ до завдань відповідальним обмежується і проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, відновлення інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Особливі умови

Під час виконання завдань олімпіади **не дозволяється використання** підручників, довідників, атласів, інших навчальних посібників.

Характеристика завдань

Теоретичний тур

На виконання завдань теоретичного туру відводиться 1 астрономічна година. Теоретичний тур олімпіади включає завдання, різнопланові за змістом і обсягом (тести, відкриті завдання, екологічні задачі). При цьому просимо врахувати, що 2/3 цих завдань становлять завдання з екології, де базовим предметом є біологія, а решта – фізика, хімія, географія. Комплект завдань підготовлено окремо для кожного класу.

Теми питань теоретичного туру:

Властивості складних систем. Біосфера, основні положення вчення В. І. Вернадського про біосферу. Еволюція уявлень про роль і місце природи в житті суспільства.

Ноосфера. Еволюція уявлень про місце людини у природі. Історичні етапи взаємодії суспільства і природи та їх екологічні особливості.

Екологічна криза. Техногенні катастрофи та надзвичайні ситуації. Стихійні лиха. Глобальні моделі та сценарії майбутнього.

Об'єкт і предмет природокористування. Загальні принципи використання і відновлення природних ресурсів, природних умов середовища життєдіяльності. Підтримання та відтворення, раціональні зміни екологічної рівноваги природних систем.

Практичний тур

Оргкомітет приймає рішення про проведення практичного туру олімпіади. Зважаючи на обставини, журі може перевірити й оцінити зміст проєктів заздалегідь, зібрати й оцінити відеозаписи захисту проєкту учасником або провести захист у форматі zoom-конференції.

Під час підготовки проєкту слід дотримуватися таких порад:

- проєкт повинен містити лабораторні, польові чи теоретичні дослідження, а не лише огляд літературних джерел чи інформації з Інтернету;
- рекомендовані розміри стенда – 125 x 25 см (заголовок) і 125 x 100 см (основна частина);
- кількість сторінок письмового тексту проєкту не більше 50 аркушів формату А4;
- фотографії, що стосуються теми, розміщуються в кінці проєкту.

Виходячи з досвіду проведення Всеукраїнської олімпіади з екології та враховуючи те, що схема її проведення фактично в цьому році не зміниться, надаємо такі рекомендації:

- до участі в олімпіаді допускаються лише проєкти, які оформлені відповідно до вимог (з минулого року вони не змінилися);
- основна частина балів (до 80 %) повинна бути отримана учасником за рахунок стендової сесії;
- теоретичний тур повинен давати до 20 % балів;
- завдання теоретичного туру буде представлено у вигляді тестових завдань і екологічної задачі.

Захист проєкту триває до 5 хвилин. Протягом 3-4 хвилин члени журі ставлять питання учаснику, після чого переходять до наступного стенда.

Кожен член журі оцінює роботи індивідуально та заповнює окремий бланк оцінювання.

Для нівелювання суб'єктивності оцінювання різними членами журі бажано переводити нараховані бали в рейтингову систему оцінювання.

7. Правила оформлення екологічного проєкту.

Основні вимоги до оформлення проєкту (Загальні положення)

1. Текст роботи друкується державною мовою з одного боку аркуша А4, шрифт Times New Roman – 14 через 1,5 інтервалу. Поля: ліворуч – 20-30 мм, праворуч – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм.

2. Оптимальний обсяг – 25 – 30 сторінок.

3. Вступ, розділи, висновки, список використаної літератури, додатки друкувати з нової сторінки. Назва та заголовки структурних частин роботи (ЗМІСТ, ВСТУП і т. ін.) виконуються великими літерами та напівжирним шрифтом симетрично до тексту. Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервали. Заголовки підрозділів друкують маленькими

літерами (перша велика) з абзацу (5 знаків). Крапка в кінці заголовка не ставиться.

4. Нумерація сторінок здійснюється арабськими цифрами без знаку № у правому верхньому куті без крапки в кінці. Починається нумерація з цифри «3», тобто титульна сторінка та зміст не нумеруються; номер розділу необхідно проставляти після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставити; потім з нового рядка друкується заголовок розділу. Назву розділу друкують великими літерами напівжирним шрифтом. – підрозділи нумеруються в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку, наприклад 2.3. (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу (за такими ж правилами).

5. Готуючи проєкт, учень повинен не просто переписувати фрагменти з монографій або документальних джерел, а підходити до них аналітично. Недопустимо, коли фраза, цитата або документ не підкріплені посиланнями на першоджерело. У тексті наукової роботи посилання на джерело слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним квадратними дужками, наприклад, «... у роботах [5, 15]...».

6. Подання ілюстрацій, таблиць, формул:

- ілюстрації, таблиці, формули від основного тексту виділяються вільними рядками зверху та знизу;
- ілюстрації (карти, схеми, фотографії, діаграми, креслення) і таблиці слід подавати після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад, «Рис. 1.2.». Номер рисунка, його назву та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією;
- таблиці нумерують послідовно (за виключенням таблиць, поданих у додатках) у межах розділу, наприклад, «Таблиця 1.2», і розміщують цей напис у правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці. Заголовок (назва) таблиці пишеться симетрично до розташування таблиці, з відступом від напису «Таблиця» і від самої таблиці на 1–2 інтервали;
- пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка.

7. Оформлення структурних елементів проєкту.

Титульний аркуш. На титульному аркуші вказуються: відомості про базовий науковий, вищий навчальний або заклад освіти (школа, заклад позашкільної освіти), у якому виконаний проєкт. Нижче – посередині аркуша – назва роботи без лапок. (Назва повинна бути лаконічною, повністю відповідати змісту екологічного проєкту.) Ще нижче – відомості про виконавця роботи (прізвище, ім'я, по батькові, клас і місце навчання) та керівника проєкту. Внизу – місце та рік написання роботи.

Зміст. Зміст є другою сторінкою, де визначено структуру наукової роботи з послідовною назвою всіх розділів, підрозділів, висновків, використаних джерел, назви додатків і номери сторінок, з яких вони починаються (див. приклад). Зміст зручно друкувати в таблиці, рамки якої невидимі при друкуванні на принтері.

Перелік умовних позначень або скорочень (у разі потреби).

У випадку вживання в проєкті специфічної термінології, умовних позначень, скорочень і т. ін. необхідно навести їх перелік. Друкувати слід із нової сторінки двома колонками за абеткою: зліва, у першій колонці – скорочення, у другій – розшифровку.

Вступ. Вступ повинен мати обсяг до 10 % загального обсягу (1-2 сторінки, відповідні складові частини, що розташовуються в певній послідовності:

- **Актуальність теми:** автор дослідження дає пояснення, чому, на його думку, обрана тема стала об'єктом екологічного проєкту, обґрунтовує доцільність роботи з огляду на суспільну практичну діяльність.

- **Предмет і об'єкт дослідження** визначаються на основі аналізу стану вивчення тієї чи іншої наукової проблеми та відображають, яку саме частину проблеми буде розглянуто. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обрано для вивчення (наприклад: флора пасовиськ). Предмет дослідження – це частина об'єкта, що вивчається автором роботи, його якості (наприклад: особливості поширення агресивних видів рослин на пасовиськах Білоцерківського району). Потрібно вказати, чи є предмет новим, чи традиційним.

- **Мета екологічного проєкту** дає можливість окреслити коло завдань, які повинні бути реалізовані в проєкті. Мета формулюється чітко та зрозуміло й передбачає висвітлення трьох аспектів: кінцевий результат проєкту, об'єкт дослідження та шлях досягнення кінцевого результату. Мета може бути спрямована на виявлення зв'язків, закономірностей і залежностей між певними явищами, на розкриття можливостей удосконалення процесів, наукових технологій тощо. Слід уникати таких висловлювань: «Досягнення...», «Вивчення...», оскільки це засіб досягнення мети, а не власне мета. Тому **варто дотримуватися таких формулювань:** «З'ясувати можливості...», «Довести, що...», «Продемонструвати на прикладах...», «Показати перспективи...» тощо.

- Виходячи з поставленої мети, визначають **завдання проєкту**, яких повинно бути не менше ніж 3-4 (проаналізувати, розглянути, висвітлити, дослідити, рекомендувати тощо). Вирішення кожного поставленого завдання – це етап дослідження. **Завдання визначають зміст дослідження та структуру тексту роботи.** Вони можуть передбачати формулювання проблеми, виявлення нових фактів, установлення нових зв'язків, нову постановку відомої проблеми, оригінальні висновки та рекомендації щодо впровадження отриманих експериментальних даних.

- **Новизна екологічного проєкту** повинна бути обґрунтована та логічно доведена із зазначенням відмінностей порівняно з аналогічними проєктами (якщо такі виявлені), які були відомі раніше.

- У *вступі* потрібно також відобразити практичне або теоретичне значення проєкту для екологічної освіти населення окремого регіону або України. Крім того, слід повідомити про те, на яких конкурсах, науково-практичних конференціях, інших заходах оприлюднений проєкт (апробація результатів).

Основна частина (2-3 розділи). Основна частина має обсяг до 90 % загального обсягу роботи. Вона може складатися з трьох розділів, а також із підрозділів, пунктів, підпунктів, у яких характеризується сутність проблеми й розкривається її зміст, викладається та аналізується фактичний матеріал, наводяться головні теоретичні положення, практичний матеріал. Назви розділів і підрозділів повинні розкривати мету роботи й відповідати визначеним завданням.

Висновки. У висновках, які повинні мати обсяг до 5% від усієї роботи, тезисно, у порядку виконання задач викладаються найважливіші результати екологічного проєкту. Висновки – це короткий (без зайвих слів) виклад розв'язання завдань, які ставилися при створенні проєкту. Сукупність висновків є доведенням повноти досягнення поставленої мети.

Список використаних джерел. Список використаних джерел містить бібліографічний опис не менше десяти джерел, використаних під час роботи над темою. Бажано опрацьовувати літературні джерела за 5 останніх років.

Опис кожного джерела починається з нового рядка в алфавітному порядку (спочатку – друковані видання, потім – електронні ресурси; спочатку видання українською мовою, потім – іноземними).

Додатки. Додатки слід оформляти на наступних після списку джерел інформації сторінках, кожний додаток необхідно наводити з нової сторінки. Нумерація – великими літерами українського алфавіту. Заголовок друкується вгорі (симетрично до тексту сторінки) з великої літери.

8. Оцінювання.

Критерії оцінювання проєктів:

- Відповідність структури роботи вимогам рекомендацій.
- Науковість (підбір методик, виконання, аналіз результатів).
- Висновки та рекомендації (обґрунтованість, чіткість).

- Практична реалізація проєкту.

Основна частина балів (до 80%) буде отримана учасником за рахунок перевірки проєкту та його захисту. Теоретичний тур становить до 20% від усіх набраних під час олімпіади балів. Для перевірки робіт учасників олімпіади визначаються критерії їх оцінювання, що полегшує роботу членів журі й об'єктивує процес оцінювання. У критеріях оцінювання повинні бути відображені правильність і науковість викладення матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність уживання екологічної термінології, логічність і доказовість у викладенні матеріалу, ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх і специфічних умінь школярів (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами).

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з екології за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099 (із змінами), надіслати не пізніше **30 грудня 2024 року на електронну адресу: Foximent@ukr.net .**

Методичні рекомендації щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики у 2024/2025 навчальному році

*Зоя КРАВЧЕНКО, доцентка
кафедри методики природничо-математичної
освіти, кандидат педагогічних наук
Юлія ПОСМІТНА, завідувачка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації

від 22.10.2024 № 102 “Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році” в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з **математики** (далі – II етап олімпіади) буде проведено в **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

18 листопада 2024 року відбудеться II етап олімпіади з математики для учнів 6 – 11 класів.

Звертаємо Вашу увагу на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно **ввести представників від кожної територіальної громади**. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть подані в Google-Документі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-Документ. Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають осіб, відповідальних за проведення олімпіади. Доступ до Google-Документа із завданнями буде надано цим особам із **9.00 до 09.30 в день проведення олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу center_ekspert@ukr.net.

Увага! Після отримання доступу до завдань відповідальна особа має скопіювати Google-Документ на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються відповідальною особою учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку олімпіади в день її проведення.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати деякі відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання учасниками академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань – **3 години**.

Після завершення виконання завдань учасник сканує або фотографує обкладинку з підписом роботи, усі пронумеровані сторінки роботи та відправляє організаторам. Спосіб передачі роботи обирає оргкомітет II етапу.

Відправлення робіт може відбуватися за допомогою електронної адреси (обов'язково одним архівом, із вказівкою ПІБ учасника, щоб не було сплутування з роботами інших учасників).

Після отримання робіт відповідальні члени оргкомітету разом із головою журі олімпіади шифрують роботи й надсилають їх членам журі для перевірки.

У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення олімпіади.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого **алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час оголошення повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:**

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань.

Комплект олімпіадних завдань дещо виходить за межі шкільної програми, тому, окрім тем, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади, необхідно повторити матеріал, вивчений у попередніх класах, і, не обмежуючись навчальним підручником, попрацювати з допоміжною літературою.

Комплект завдань для кожної паралелі містить **4 задачі**. Максимальна кількість балів, яку учень/учениця може одержати за правильне розв'язання кожної задачі, – **7**. Кількість балів не бажано повідомляти учням під час виконання ними завдань. Якщо вони знайдуть декілька варіантів розв'язання задачі, то можуть отримати додаткові бали.

Для об'єктивного оцінювання результатів виконання завдань доцільно користуватися такими критеріями:

Таблиця 1

Критерії оцінювання (7-бальна задача)	
7	Завдання розв'язано правильно, супроводжується докладними поясненнями, містить необхідні обґрунтування
6	Задачу розв'язано, але є незначні недоліки чи відсутні необхідні для повноти розв'язування зауваження
5	Задачу в основному розв'язано, але допущена механічна помилка, яка не вплинула корінним чином на відповідь, чи наявний інший недолік, який усунути легко
4	Чітко виражена не менше як половина розв'язання задачі, або наявний рівносильний їй частковий випадок, або із двох складових задачі розв'язана складніша
3	Розв'язано близько половини задачі, можливо, з незначними недоліками, або із двох складових задачі розв'язана простіша
2	Запропонована ідея розв'язання та зроблено деякий поступ у її реалізації, або розглянуто деякий нетривіальний частковий випадок
1	Виражена ідея розв'язання чи записана правильна відповідь при обов'язковій наявності спроб, можливо, і невдалих, їх реалізації, або розглянуто тривіальний частковий випадок
0	Задача розв'язана цілком неправильно, або записана лише готова відповідь, одержання якої не є очевидним, або задача не розв'язувалася взагалі

Для виконання завдань учні на початку олімпіади повинні мати: ручку, олівець, лінійку, гумку, циркуль. **Не дозволяється користуватися** мікрокалькулятором, мобільним телефоном та іншими електронними приладами, додатковою літературою (посібниками, довідниками тощо).

Для якісної підготовки учнів до олімпіади з математики необхідно:

1. Опрацювати з учнями олімпіадні завдання II та III етапів олімпіади попередніх років під час підготовки до II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.

2. Використовувати можливості Інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, у тому числі участь в Інтернет-олімпіадах.

3. Проводити тренінги з розв'язання подібних задач. У якості задач можна використовувати завдання, що пропонуються на Міжнародному конкурсі «Кенгуру».

4. Підготовка учнів до олімпіади передбачає високий рівень засвоєння ними обов'язкової програми. Але необхідно враховувати, що програма шкільного курсу математики відрізняється від програми підготовки до олімпіади. Найбільші складності в учнів виникають під час розв'язання задач логічного характеру, яких серед завдань олімпіади 75 – 90%.

5. Ураховуючи типові помилки учнів, які виникають під час виконання олімпіадних завдань, необхідно опрацювати традиційні олімпіадні теми:

- Комбінаторика.
- Логічні задачі.
- Застосування теорем класичної геометрії до розв'язування задач.
- Дослідницькі завдання з параметром.
- Розв'язування завдань із використанням властивостей функцій.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099 (із змінами), надіслати протягом 10 днів після дня проведення олімпіади до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», але не пізніше **30 грудня 2024 року на електронну адресу center_ekspert@ukr.net**

**Методичні рекомендації щодо проведення II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
з географії у 2024/2025 навчальному році**

*Олександр САВВІЧ, методист
Центру методичної та аналітичної роботи;
Олександр ГРІНЧЕНКО, старший викладач
кафедри соціально-гуманітарної освіти*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії (далі – II етап олімпіади) буде проведено в **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

20 листопада 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з географії для учнів 8 – 11 класів.

Основною метою проведення олімпіади з географії є активізація творчих здібностей учнів (учениць), створення умов для їхнього розвитку та

самовдосконалення, популяризація географії як шкільного предмета серед учнівської молоді.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії можуть брати участь учні (учениці) 8 – 11-х класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині забезпечення заходів безпеки, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються районні оргкомітет і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє та знайомить учнів перед початком олімпіади з Інструкцією до виконання роботи;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань і нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команди в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії (у форматі MS Word і скан-копію з підписами й печаткою) за формою згідно з Положенням

про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, надіслати протягом **10 днів після проведення II етапу олімпіади** до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу: center_ekspert@ukr.net.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть створені в документі Word і в Google-формі.

Відділи з питань освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до завдань у документі Word і в Google-формі буде надано цим особам із **9.00 до 09.30 в день проведення олімпіади.**

Після отримання доступу до завдань **відповідальна особа має завантажити завдання в документі Word і скопіювати Google-форми на Google-диск**, визначений оргкомітетом олімпіади.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму.

Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунту Google може бути надіслана лише одна форма.**

Олімпіадні завдання надсилаються учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати деякі відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з військовим станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00 год. Тривалість виконання завдань – 2 години.** У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується і проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії доступ до завдань відповідальним обмежується і проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Зміст завдань охоплює матеріал шкільної програми за попередні роки навчання та матеріал тем, які учні мали опанувати до терміну проведення олімпіади (таблиця 1).

Таблиця 1

Клас	Тема
8	Остання тема: Розділ III. Природні умови і ресурси України. Тема 1. Рельєф, тектонічна та геологічна будова, мінеральні ресурси. Програмовий матеріал 6-7 класу.
9	Остання тема: Розділ II. Первинний сектор господарства. Тема 2. Лісове господарство. Програмовий матеріал 6-8 класу.
10	Остання тема: Розділ I. Європа. Тема 2. Країни Європи. Програмовий матеріал 6-9 класу.
11	Остання тема: Розділ II. Загальні закономірності географічної оболонки Землі. Тема 3. Геологічне середовище людства. Програмовий матеріал 6-10 класу.

Зміст завдань орієнтований на здатність учня/учениці логічно мислити, аналізувати географічну інформацію, у тому числі отриману самостійно з різних джерел, використовувати знання інших предметів, краєзнавчий матеріал.

Структура олімпіадних завдань. Олімпіадні завдання з географії подані за блоками: тестовий, теоретичний, практичний (таблиця 2).

Таблиця 2

Вид завдання	Кількість завдань	Максим. кіл-ть балів за одне завдання	Загальна сума
1. Тестовий блок			
завдання з вибором однієї правильної відповіді	5	1	5
завдання на встановлення відповідності (логічні пари)	2	4	8
завдання відкритої форми з короткою відповіддю	1	2	2
завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору)	1	3	3
2. Теоретичний блок			
теоретичне завдання	1	12	12
3. Практичний блок			
практичне завдання на знання географічної номенклатури	10	1	10
практичне завдання з розв'язання задачі географічного змісту	1	10	10
Максимальна кількість балів			50

Якщо журі та оргкомітет приймуть рішення про надання розгорнутої відповіді до теоретичного та практичного завдання з розв'язання задачі географічного змісту, то в Google-формі потрібно дозволити респондентам завантажувати файли на Диск і змінити тип цих завдань на «Завантаження файлу». Розв'язок повинен бути завантажений як один файл, об'єм якого не перевищує 10 МБ. Якщо у вас розв'язок записаний на кількох сторінках, сфотографуйте або відскануйте кожну та об'єднайте отримані файли в один (наприклад, pdf). Назва файлу повинна бути: клас, за який виконуються завдання_№ завдання_Прізвище учасника_Ім'я учасника. Наприклад, 10_1_Ivanenko_Petro або 9_1_Petrenko_Daria.

Отримавши завдання в документі Word або посилання на Google-форму, учасник(ця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля в Google-формі будуть вказані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Особливі умови. Під час виконання завдань олімпіади не дозволяється використання підручників, довідників, атласів, інших навчальних (електронних) посібників, використання мережі Інтернет, засобів зв'язку.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань

Тестовий блок. Формати тестових завдань

- Завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдань пропонується 4 варіанти відповіді, серед яких лише один правильний.

- *Завдання на встановлення відповідності.* До кожного завдання у двох колонках подано інформацію, яку позначено цифрами (ліворуч) і літерами (праворуч). Виконуючи завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і літерами (утворити логічні пари).
- Завдання відкритої форми з короткою відповіддю. Потрібно отримати числовий результат у тих одиницях вимірювання, які вказані в умові завдання.
- *Завдання з вибором трьох правильних відповідей* із семи запропонованих
- варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору). До кожного завдання пропонується сім варіантів відповіді, серед яких лише три правильні.

За правильне (частково правильне) виконання завдань можна отримати:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюється в 0 або 1 тестовий бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано.

2. Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) оцінюється в 0, 1, 2, 3 або 4 тестових бали: 1 бал за кожну правильно встановлену відповідність (логічну пару); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

3. Завдання відкритої форми з короткою відповіддю оцінюється 0 або 2 тестовими балами: 2 бали, якщо зазначено правильну відповідь; 0 балів, якщо зазначено неправильну відповідь або завдання взагалі не виконано.

4. Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору) оцінюється 0, 1, 2 або 3 тестових бали: 1 бал за кожну правильно вказану відповідь (цифру) із трьох можливих; 0 балів, якщо не вказано жодної правильної відповіді (цифри) або відповіді на завдання не надано. Порядок написання цифр значення не має.

Теоретичний блок. Теоретичне завдання розраховано на перевірку географічних знань учнів і повинно відповідати таким вимогам:

- структурованість;
- відповідність змісту основного питання;
- застосування синтезу й аналізу набутих географічних знань;
- супроводжування доцільними малюнками, схемами, таблицями, діаграмами;
- обґрунтування власної думки (оціночне ставлення) та наведення прикладів;
- розкриття в географічному аспекті.

Кожен із наведених критеріїв оцінюється 2 балами. Максимально можливий бал за теоретичне питання – 12 балів.

Практичний блок. При оцінюванні практичного завдання на знання географічної номенклатури необхідно враховувати правильність (відповідність завданню), повноту, точність назв географічних об'єктів, картографічну грамотність.

Оцінювання практичного завдання з розв'язання задачі географічного змісту доцільно здійснювати, використовуючи такі критерії:

- 0 балів – завдання не розв'язувалося взагалі. Відповідь відсутня.
- 1 бал – виконання задачі розпочато (зроблено стислий запис умови задачі).
- 2-3 бали – записана відповідь, розв'язання відсутнє.
- 4-5 балів – зроблена спроба розв'язання задачі, виконано кілька правильних логічних кроків на шляху розв'язання задачі.
- 5-6 балів – розв'язання доведено до кінця, але допущена незначна логічна помилка (що призвела до неточної відповіді).
- 7-8 балів – задача розв'язана правильно, але містить деякі неточності в записах або малюнках, що не вплинуло на кінцевий результат.
- 9-10 балів – задача розв'язана правильно, супроводжується докладним поясненням, містить необхідні обґрунтування, малюнки, схеми тощо.

Після завершення виконання завдань учасник(ця) перевіряє свої відповіді на полях форми та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Щоб якісно підготуватися до олімпіади, необхідно повторити матеріал, вивчений у попередніх класах, і, не обмежуючись навчальним підручником, попрацювати з допоміжною літературою. Рекомендуємо орієнтуватися на зміст завдань районних і обласних олімпіад за минулі роки, готуючи учнів до олімпіади.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови у 2024/2025 навчальному році

*Альона АКІМЕНКО, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній (змішаній формі)** (за рішенням районного оргкомітету).

Проведення II етапу олімпіади з французької мови заплановане на **22 листопада 2024 року**.

Всеукраїнські учнівські олімпіади з іноземних мов проводяться з **метою** пошуку та підтримки лінгвістично обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку й самовдосконалення.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з французької мови можуть брати участь учні (учениці) **8 – 11-х класів**, які стали переможцями попереднього етапу відповідних змагань.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні** оргкомітет і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099 (із змінами), **надіслати протягом 10 днів після проведення олімпіади** на електронну адресу center_ekspert@ukr.net (у форматі MSWord і скан-копію з підписами й печаткою). У темі листа зазначити предмет: «Французька мова».

З метою організації участі в III (обласному) етапі **у заявці обов'язково мають бути вказані особиста електронна пошта та номер телефону учасника(-ці).** Звертаємо увагу, що кожен потенційний учасник III етапу олімпіади повинен мати електронну пошту Google (електронна скринька має бути формату abcd@gmail.com).

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Олімпіада з французької мови складатиметься з двох частин – письмової та усної

(перевірки усної мовленнєвої компетентності). Завдання письмового туру будуть створені в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти збирають електронні адреси учасників (учасниць) олімпіади, на які будуть направлені посилення на Google-форму.

Учасники (учасниці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунту Google може бути надіслана лише одна форма.**

Відділи освіти районних державних адміністрацій, а також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями та Google-документів із ситуаціями для визначення рівня усної мовленнєвої компетентності буде надано цим особам **із 8.30 до 9.00 в день проведення олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

Орієнтовний алгоритм отримання Google-форм із завданнями олімпіади можна переглянути за покликанням: <https://docs.google.com/presentation/d/1pA0g0lif5mQEnE20C-NUUYIqSrIiXcb4/edit?usp=sharing&oid=107716678666400593136&rtpof=true&sd=true>.

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа копіює Google-форми на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо підготувати робоче місце учасника (учасниці) олімпіади, де має бути комп'ютер із підключенням до мережі Інтернет.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань письмового туру – 1,5 години; усного – 10 хвилин на кожного учасника/учасницю. У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Комплект завдань міститиме завдання для двох турів: письмового та усного (визначення рівня усної мовленнєвої компетентності).

Зміст завдань зорієнтовано на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти і відповідає рівням володіння іноземною мовою А2 – В2. Детальний опис дескрипторів рівнів сформованості іншомовної комунікативної компетенції можна знайти у виданні: Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання д.пед.н., проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

Завдання письмового туру перевірятимуть:

- рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності в зоровому сприйманні – розуміння прочитаного загалом і в деталях, розуміння основних ідей, ставлень, думок, аргументів у тексті, уміння виокремлювати необхідну інформацію, розуміння структури та логіки викладення ідей у тексті. Учасникам (учасницям) можуть бути запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення правильності/неправильності тверджень, завдання

на встановлення відповідності, завдання на заповнення пропусків у тексті;

- уміння використовувати мовний інвентар (лексику і граматику) у комунікативному контексті. Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати і формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування в межах сформульованих завдань. Під час підготовки варто приділити увагу вживанню синонімів, сталих словосполучень, фразових дієслів, прийменників із різними частинами мови, модальних дієслів, часових форм тощо. Учасникам (учасницям) можуть бути запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на заповнення пропусків у тексті (з варіантами відповіді або без), завдання на перефразування речень, що мають на меті перевірку правильності використання лексичних та/або граматичних конструкцій, та завдання на трансформацію спільнокоренових і твірних слів, що перевіряють уміння використовувати префікси, суфікси та морфологію слів.

Рішення про проведення **усного туру** ухвалює районний оргкомітет. У дистанційному форматі рекомендуємо провести **визначення рівня усної мовленнєвої компетентності** за допомогою ZOOM-конференції або будь-якого іншого сервісу, що забезпечує відеоконференцзв'язок.

Учасник після однохвилинної підготовки має висловитись про одну з трьох обраних ним ситуацій. Комунікативне завдання вважається розв'язаним у разі змістової та функціональної відповідності висловлювання до ситуації, адекватності використання мовленнєвих зразків, а також нормативності мовлення учасника.

Після завершення монологічного повідомлення учень бере участь у співбесіді з членами журі, обсяг якої орієнтовно 6-8 реплік (по 3-4 з боку журі та учасника олімпіади).

Обсяг монологічного висловлювання:

- 8 клас – не менше 11 речень;
- 9 клас – не менше 12 речень;
- 10 клас – не менше 13 речень;
- 11 клас – не менше 14 речень.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань.

Отримавши посилання на Google-форму, учасник (учасниця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть указані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Після завершення виконання завдань учасник(учасниця) перевіряє свої відповіді на полях форми та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку учень (учениця) може одержати за його розв'язання.

Завдання письмової частини перевіряються автоматично.

Члени журі оцінюють тільки рівень усної мовленнєвої компетентності. Після такої перевірки бали за неї додають до балів, отриманих після автоматичної перевірки.

Критерії оцінювання для визначення рівня усної мовленнєвої компетентності.

I. Повнота розкриття теми (від 1 до 3 балів).

II. Комунікативна спрямованість (від 1 до 3 балів).

III. Інформаційна значимість (від 0 до 2 балів).

IV. Лінгвістична компетенція (від 4 до 20 балів).

V. Заохочувальний бал (вибірково від 1 до 2 балів).

Загальна сума балів за усний тур: від 6 до 30 у відповідності до критеріїв, які наведені вище.

Коментар до критеріїв оцінювання:

I. Повнота розкриття теми (від 1 до 3 балів):

- *3 бали* надаються за достатнє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, розкриває її логічно та послідовно, містить власну думку.
- *2 бали* надаються за посереднє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, розкриває її логічно та послідовно.
- *1 бал* надається за недостатнє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, але не розкриває її логічно та послідовно.

II. Комунікативна спрямованість (від 1 до 3 балів):

- *3 бали* надаються за висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, містить особистісні оцінюючі фрази, передає власне ставлення учня до об'єкта висловлювання.
- *2 бали* надаються за висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, містить особистісні оцінюючі фрази, але неадекватно передає ставлення учня до об'єкта висловлювання.
- *1 бал* надається за висловлювання, яке неповністю відповідає ситуації спілкування, не містить особистісних оцінюючих фраз, не передає власного ставлення учня до об'єкта висловлювання.

III. Інформаційна значимість (від 0 до 2 балів):

- *2 бали* надаються за адекватне і достатнє використання країнознавчого матеріалу, своїх знань з інших дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу.

- *1 бал* надається за не зовсім адекватне та недостатнє використання країнознавчого матеріалу, своїх знань з інших дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу.
- *0 балів* надається за відсутність інформаційної значимості висловлювання.

IV. Лінгвістична компетенція (20 балів):

1. Вимова (звук, інтонація, темп) (від 1 до 4 балів);
2. Лексичний запас (від 1 до 6 балів);
3. Функціональна адекватність (від 1 до 2 балів);
4. Граматична правильність (від 1 до 8 балів).

1. Вимова (від 1 до 4 балів):

- *4 бали* надаються за нормативний рівень вимови всіх звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *3 бали* надаються за нормативний рівень вимови важких звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *2 бали* надаються за частково ненормативний рівень вимови важких звуків і не завжди правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *1 бал* надається за переважно ненормативний рівень вимови важких звуків і неправильне інтонаційне оформлення мовлення.

2. Лексичний запас (від 1 до 6 балів):

- *6 балів* надаються за високу лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів, ідіом, точність епітетів, порівнянь тощо.
- *5 балів* надаються за достатню лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів, ідіом тощо.
- *4 бали* надаються за посередню лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів тощо.
- *3 бали* надаються за посередню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, кліше, виразів.
- *2 бали* надаються за недостатню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, кліше, виразів.
- *1 бал* надається за недостатню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, відсутність ужитих кліше, виразів, ідіом тощо.

3. Функціональна адекватність (від 1 до 2 балів):

- *2 бали* надаються за достатню функціональну адекватність ужитих лексичних одиниць, структур тощо.
- *1 бал* надається за недостатню функціональну адекватність ужитих лексичних одиниць, структур тощо.

4. Граматична правильність (від 1 до 8 балів):

- *8 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення і адекватність уживання граматичних форм, достатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *7 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення і адекватність уживання граматичних форм, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *6 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення, але незначні порушення адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *5 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *4 бали* надаються за часткове недодержання правил порядку слів у реченні, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *3 бали* надаються за часткове недодержання правил порядку слів у реченні, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, недостатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *2 бали* надаються за недодержання правил порядку слів у реченні, значні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які впливають на акт комунікації, недостатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *1 бал* надається за недодержання правил порядку слів у реченні, значні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які впливають на акт комунікації, одноманітність ужитих граматичних структур.
- V. Заохочувальний бал (вибірково від 1 до 2 балів):
- *2 бали* надаються вибірково за ініціативність, емоційність і експресивність висловлювання, якщо це значно сприяє реалізації рівня сформованості усної мовленнєвої компетенції.
 - *1 бал* надається вибірково за емоційність і експресивність висловлювання, якщо це сприяє реалізації рівня сформованості усної мовленнєвої компетенції.

**Методичні рекомендації щодо проведення
II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з мови іврит та єврейської літератури, іспанської мови
у 2024/2025 навчальному році**

*Альона АКИМЕНКО, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів з навчальних предметів у 2024/2025 навчальному році», наказу Міністерства освіти і науки України від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації від 22.10.2024 № 102 в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад може бути проведений у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

Звертаємо Вашу увагу на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються районні оргкомітет і журі.

Олімпіадні завдання в документі Word будуть надіслані **особі, відповідальній** за проведення олімпіади, **в день проведення олімпіади з 9.00 до 9.30 ранку.**

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі

Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати відповіді на завдання.

У зв'язку із складною ситуацією, пов'язаною із військовим станом, не у всіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо у чесність та порядність учасників. Також нагадуємо про **дотримання академічної доброчесності**.

Олімпіаду рекомендуємо розпочати о 10-00 год. В разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення повітряної тривоги проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку у протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Всеукраїнські учнівські олімпіади з мови іврит та єврейської літератури, з іспанської мови проводиться з метою реалізації здібностей талановитих учнів і стимулювання їхнього творчого самовдосконалення в галузі філологічної науки.

Проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури заплановано на 25 листопада 2024 року, іспанської мови заплановано на 02 грудня 2024 року.

У районному етапі олімпіади з мови іврит та єврейської літератури можуть брати участь учні 9-11-х класів, а з іспанської мови можуть брати участь учні 8–11-х класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

На виконання завдань відводиться не більше 2 астрономічних годин.

Комплект завдань для кожного класу складається відповідно до чинних навчальних програм за попередні роки навчання та охоплюють вивчений учнями до терміну проведення олімпіади матеріал. У ході виконання завдань школярі мають продемонструвати також уміння правильно аргументувати та логічно структурувати свої думки, вживати якомога більше тематично релевантних лексичних одиниць.

На розсуд членів журі послідовність проведення турів олімпіади може бути змінена. Олімпіада з мови іврит та єврейської літератури, іспанської мови складається з двох турів.

I тур. Читання

Тестове завдання має на меті визначити ступінь розуміння змісту текстів. Перевірка рівня сформованості умінь читання здійснюється за допомогою невеликих за обсягом зв'язних і логічно завершених текстів. Учні читають мовчки запропоновані тексти, які є єдиними для всіх учасників відповідного класу. Тексти можуть бути уривками з оригінальної художньої, суспільно-політичної або науково-популярної літератури. Тексти можуть містити для учнів 8 – 9-х класів до 3%, для 10-11-х – до 5% незнайомих слів, розуміння яких досягається на основі контексту або спільності коренів слів іноземної та рідної мов.

Після опрацювання кожного з текстів учасник виконує тестові завдання. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Відповідь із виправленням оцінюється в 0,5 бала, за неправильну відповідь бали не нараховуються. Користуватися словниками чи будь-якою допоміжною літературою не дозволяється.

Загальний час на проведення цього туру – 45 хвилин.

II тур. Творча письмова робота

Учням пропонуються три проблемні ситуації, які сформульовано у формі запитань або тверджень і які необхідно письмово прокоментувати в довільній формі чи у формі листа. Ситуації орієнтовані на зону інтересів учасників, спонукають їх до письмового висловлення життєвої та громадської позиції, ставлення до тих чи інших фактів або осмислення певних проблемних ситуацій. Учні розв'язують завдання, виходячи з власного досвіду й рівня писемної мовленнєвої компетенції.

Творча письмова робота повинна відповідати орфографічним, лексичним, стилістичним і граматичним нормам відповідної мови. При оцінюванні творчої письмової роботи враховуються зміст, оформлення,

стиль, грамотність, адекватність уживання лексичних одиниць і граматичних структур тощо.

Загальний час на проведення цього туру – 45 хвилин.

Користуватися двомовними словниками під час виконання творчої письмової роботи дозволяється.

Оцінювання творчої письмової роботи відбувається з розрахунку максимальної оцінки – 30 балів, із яких:

1. Обсяг роботи:

- 8 клас – не менше 11 речень;
- 9 клас – не менше 12 речень;
- 10 клас – не менше 13 речень;
- 11 клас – не менше 14 речень.

Коментар до критеріїв оцінювання.

1. *Обсяг письмового повідомлення (від 0 до 2 балів):*

- 2 бали надаються при виконанні нижньої границі рекомендованого обсягу.
- 1 бал надається при виконанні письмової роботи в обсязі 6–10 речень у 8 класі, 7-11 – у 9, 8-12 – у 10, 9-13 – в 11 класі.
- 0 балів надається за виконання письмової роботи в обсязі 0-5 речень для 8 класів, 0-6 – у 9 класі, 0-7 – у 10, 0-8 – в 11 класі.

2. *Зовнішній вигляд і структура (від 0 до 2 балів):*

- 2 бали надаються за чистий і акуратний зовнішній вигляд роботи, дотримання правил орфографічного режиму (поля, абзаци), побудова твору (експозиція, розкриття теми, висновки).
- 1 бал надається за недостатньо акуратний зовнішній вигляд роботи, незначне порушення правил орфографічного режиму (поля, абзаци), часткове недотримання структури твору (нечітке визначення експозиції, висновків тощо).
- 0 балів надається за неакуратний зовнішній вигляд роботи, значне порушення правил орфографічного режиму (поля, абзаци), недотримання структури твору (нечітке визначення експозиції або висновків).

3. *Повнота розкриття змісту (від 0 до 6 балів):*

- 6 балів надаються за достатність обсягу для розкриття теми, повну відповідність змісту до завдання творчої роботи, достатню інформативну насиченість, художньо-естетичне враження.
- 5 балів надаються за достатність обсягу для розкриття теми, повну відповідність змісту до завдання творчої роботи, достатню інформативну насиченість.

- 4 бали надаються за достатність обсягу для розкриття теми, повну відповідність змісту до завдання творчої роботи, посередню інформативну насиченість.
- 3 бали надаються за достатність обсягу для розкриття теми, неповну відповідність змісту до завдання творчої роботи, посередню інформативну насиченість.
- 2 бали надаються за недостатність обсягу для розкриття теми, неповну відповідність змісту до завдання творчої роботи, посередню інформативну насиченість.
- 1 бал надається за недостатність обсягу для розкриття теми, неповну відповідність змісту до завдання творчої роботи, недостатню інформативну насиченість.
- 0 балів надається за недостатність обсягу для розкриття теми, повну невідповідність змісту до завдання творчої роботи, недостатню інформативну насиченість.

4. *Лексична насиченість (від 2 до 8 балів):*

- 8 балів надаються за достатній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, наявність ідіоматичних зворотів, епітетів, порівнянь, з'єднувальних кліше, високу різноманітність ужитих структур, моделей.
- 7 балів надаються за достатній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, наявність ідіоматичних зворотів, з'єднувальних кліше, високу різноманітність ужитих структур, моделей.
- 6 балів надаються за достатній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, наявність ідіоматичних зворотів, з'єднувальних кліше, посередню різноманітність ужитих структур, моделей.
- 5 балів надаються за посередній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, наявність ідіоматичних зворотів, з'єднувальних кліше, посередню різноманітність ужитих структур, моделей.
- 4 бали надаються за посередній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, недостатність уживання з'єднувальних кліше, посередню різноманітність ужитих структур, моделей.
- 3 бали надаються за посередній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, відсутність з'єднувальних кліше, недостатню різноманітність ужитих структур, моделей.
- 2 бали надаються за недостатній лексичний запас учня, яким він користується при написанні твору, відсутність з'єднувальних кліше, недостатню різноманітність ужитих структур, моделей.

5. Рівень розвитку граматичної компетенції (від 0 до 10 балів):

за орфографію – 0-3 бали;

за морфологію – 0-4 бали;

за синтаксис – 0-3 бали.

- 10 балів надаються при відсутності орфографічних, морфологічних і синтаксичних помилок або при наявності 1-2 несуттєвих помилок, які не порушують акту комунікації (британський або американський варіанти орфографії, орфографічні помилки в географічних назвах тощо).
- 9 балів надаються при наявності 1-3 орфографічних помилок, які порушують акт комунікації (2 бали), відсутності морфологічних (4 бали) та синтаксичних помилок (3 бали).
- 8 балів надаються при наявності 1-3 орфографічних помилок (2 бали), 1-2 морфологічних помилок (множина іменників, часові форми дієслів тощо) (3 бали), відсутності синтаксичних помилок (3 бали).
- 7 балів надаються при наявності 1-3 орфографічних помилок (2 бали), 1-2 морфологічних помилок (3 бали), 1 синтаксичної помилки (порядок слів у реченні, порушення в побудові складнопідрядних і складносурядних речень тощо) (2 бали).
- 6 балів надаються при наявності 4-5 орфографічних помилок (1 бал), 1-2 морфологічних помилок (3 бали), 1 синтаксичної помилки (2 бали).
- 5 балів надаються при наявності 4-5 орфографічних помилок (1 бал), 3-4 морфологічних помилок (2 бали), 1 синтаксичної помилки (2 бали).
- 4 бали надаються при наявності 4-5 орфографічних помилок (1 бал), 3-4 морфологічних помилок (2 бали), 2 синтаксичних помилок (1 бал).
- 3 бали надаються при наявності 6 і більше орфографічних помилок (0 балів), 3-4 морфологічних помилок (2 бали), 2 синтаксичних помилок (1 бал).
- 2 бали надаються при наявності 6 і більше орфографічних помилок (0 балів), 5-6 морфологічних помилок (1 бал), 2 синтаксичних помилок (1 бал).
- 1 бал надається при наявності 6 і більше орфографічних помилок (0 балів), 7 і більше морфологічних помилок (0 балів), 2 синтаксичних помилок (1 бал).
- 0 балів надаються при наявності великої кількості орфографічних, морфологічних, синтаксичних помилок, які повністю порушують акт комунікації.

б. Заохочувальний бал (1-2 бали):

- 2 бали надаються вибірково за оригінальність твору, використання епіграфа, посилань на висловлювання визначних діячів, цитат, приклади з періодичних видань тощо.
- 1 бал надається вибірково за оригінальність твору, приклади з періодичних видань тощо.

Загальна сума балів: від 2 до 30 у відповідності до критеріїв, які наведені вище.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команди в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з мови іврит та єврейської літератури, іспанської мови слід надіслати протягом 10 днів після проведення олімпіади, але не пізніше 30 грудня 2024 року на ел.адресу КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»: center_ekspert@ukr.net. У темі листа необхідно зазначити предмет: «Іспанська мова» або «Мова іврит та єврейська література».

З метою організації участі в III (обласному) етапі у заявці **обов'язково мають бути вказані особиста електронна пошта та номер телефону учасника(-ці)**. Звертаємо увагу, що кожен потенційний учасник III етапу олімпіади повинен мати електронну пошту Google (електронна скринька має бути формату abcd@gmail.com).

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики у 2024/2025 навчальному році

*Світлана ФЕДЧЕНКО, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській

області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з **фізики** (далі – II етап олімпіади) буде проведено в **дистанційній (змішаній) формі**.

II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з **фізики** відбудеться **26 листопада 2024 року** для учнів / учениць **7 – 11 класів**.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики можуть брати участь учні / учениці 7 – 11 класів, які **стали переможцями I (шкільного) етапу**.

Метою проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики є пошук і підтримка інтелектуально обдарованих учнів / учениць, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення, пропаганда наукових знань, підвищення інтересу до поглибленого вивчення фізики.

Звертаємо увагу на те, що **умовами проведення II етапу** олімпіади є **добровільна** участь здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення II етапу олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дасть можливість узяти участь у II етапі олімпіади всім учням / ученицям, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляції.

Для проведення II етапу олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіади доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команд до змагання за наявності заявок про участь команд у II етапі олімпіади та звітів про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників II етапу олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення II етапу олімпіади:

- розробляє Порядок проведення II етапу олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи та знайомить із нею учнів перед початком II етапу;
- забезпечує порядок проведення II етапу олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників II етапу олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;

- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагання та нагородження переможців і учасників II етапу олімпіади, визначає остаточний склад команди для участі в наступному етапі олімпіади, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команди в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики (у форматі MS Word і скан-копію з підписами й печаткою) за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, **надіслати протягом 10 днів після проведення II етапу олімпіади** до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу: center_ekspert@ukr.net.

У заявці слід **вказати власні електронні адреси (пов'язані з акаунтом Google) учасників III етапу олімпіади.**

Порядок підготовки до проведення II етапу олімпіади. Завдання II етапу олімпіади з фізики, зважаючи на специфіку завдань і особливості їх виконання, будуть подані у файлі pdf.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних за проведення II етапу олімпіади.** Доступ до завдань (із подальшим наданням їх учасникам / учасницям) буде надано цим особам із **9.00 до 09.30 в день проведення II етапу олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу center_ekspert@ukr.net.

Оргкомітетами здійснюються всі необхідні заходи щодо забезпечення секретності змісту завдань до початку їх виконання.

За рішеннями оргкомітету учасники / учасниці можуть виконувати завдання вдома або в заздалегідь підготовленому місці в закладі освіти.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника / учасниці II етапу олімпіади, обладнане комп'ютером із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення II етапу олімпіади. II етап олімпіади з фізики рекомендуємо розпочати о **10-00**. На виконання завдань відводиться для учнів 7-го класу **1,5 астрономічних години**, для учнів 8 – 11 класів **2 астрономічні години**.

У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення змагання.

Завдання надсилаються учасникам / учасницям за попередньо наданими закладами освіти електронними адресами за **5-10 хвилин** до початку II етапу олімпіади.

Після завершення виконання завдань учасник / учасниця сканує або фотографує обкладинку з підписом роботи, усі пронумеровані сторінки роботи та відправляє організаторам.

Відправлення робіт може відбуватися за допомогою електронної адреси (обов'язково одним архівом, із вказівкою ПІБ учасника, щоб не було сплутування з роботами інших учасників).

Після отримання робіт відповідальні члени оргкомітету разом із головою журі II етапу олімпіади шифрують роботи й надсилають їх членам журі для перевірки.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити **максимальні умови для збереження життя та здоров'я його учасників.**

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників II етапу олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення змагання:

- на час оголошення повітряної тривоги проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники II етапу олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення змагання:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час зупинки виконання завдань і робить відмітку в протоколі;

- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Зміст завдань охоплює матеріал шкільних навчальних програм із фізики за попередні роки навчання та матеріал розділів і тем, які учні-учасники II етапу олімпіади мають опанувати до терміну проведення цього етапу олімпіади (наведені в таблиці):

Клас	Розділи, теми навчальних програм
7	Тема / Розділ «Механічний рух» (по тему «Середня швидкість нерівномірного руху» включно).
8	Розділ 1. «Теплові явища» (по тему «Розрахунок кількості теплоти при плавленні/твердненні тіл» включно).
9	Розділ 1. «Магнітні явища». Розділ 2. «Світлові явища» (по тему «Найпростіші оптичні прилади. Окуляри» включно).
10	Розділ 1. «Механіка» (по тему «Стійкість рівноваги» включно за програмами «Фізика. 10-11 класи» авторського колективу під керівництвом В.М. Локтева) або відповідно Розділ 1. «Механіка» (по тему «Центр тяжіння та центр мас тіла» включно за програмами «Фізика і астрономія. 10-11 класи» авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І.).
11	Розділ 1. «Електродинаміка» (по тему «Безпека під час застосування електричних пристроїв» включно за програмами «Фізика. 10-11 класи» авторського колективу під керівництвом В. М. Локтева) або відповідно Розділ 1. «Електродинаміка» (по тему «Безпека під час роботи з електричними пристроями» включно за програмами «Фізика і астрономія. 10-11 класи» авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І.).

Завдання можуть містити матеріал, розрахований на загальну ерудицію, допитливість школярів.

Розділи та теми представлені відповідно до чинних навчальних програм із фізики, а саме:

для 7-х класів – модельні навчальні програми:

- «Фізика. 7 - 9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Головка М.В., Засекін Д.О., Засекіна Т.М., Крячко І.П., Ляшенко О.І., Мацюк В.М., Мельник Ю.С., Непорожня Л.В., Сіпій В.В.);
- «Фізика. 7 - 9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кремінський Б.Г., Гельфгат І.М., Божинова Ф.Я., Ненашев І.Ю., Кірюхіна О.О.) (програми затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 16.08.2023 № 1001 «Про надання грифа "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти»);
- «Фізика. 7 - 9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Максимович З.Ю., Білик М.М., Варениця Л.В. Коваль Г.С.,

Микитеєк О.М., Ординович М.Б., Созанський А.В., Шевців В.Ф.) (програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 184 від 20.02.2023 «Про надання грифа "Рекомендовано Міністерством освіти і науки України" модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти»);

для **8-9 класів** – Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика. 7-9 класи» (програма затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804);

для **10-11 класів** – навчальні програми «Фізика і Астрономія. 10-11» (рівень стандарту) авторського колективу Національної академії педагогічних наук під керівництвом Ляшенка О. І.; «Фізика. 10-11» (рівень стандарту) авторського колективу Національної академії наук України під керівництвом Локтева В. М., які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 24.11.2017 № 1539.

Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку можна отримати за його розв'язання.

Особливі умови. Виконання завдань II етапу олімпіади вимагає самостійної роботи від її учасників. Усі необхідні дані для розв'язування завдань подані в їх умовах, тому **учням не дозволяється користуватися** додатковими джерелами інформації. Для виконання обчислень можна використовувати звичайні мікрокалькулятори.

Під час виконання завдань учні / учениці мають продемонструвати знання теоретичного матеріалу, уміння аналізувати фізичну проблему (або описувати фізичну ситуацію), здійснювати пошук математичної моделі розв'язку, реалізовувати розв'язок і аналіз одержаних результатів, експериментальні вміння та дослідницькі навички, уміння планувати невеликі експериментальні дослідження, робити узагальнення та висновки.

Звертаємо увагу, що учасники олімпіади всіх етапів мають право ознайомитися з відповідями (розв'язками) завдань, запропонованими журі, та з попередніми результатами перевірки робіт учасників до підбиття остаточних підсумків.

Навчально-методична література, рекомендована для підготовки до II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з фізики

1. Алексейчук В. Обласні олімпіади з фізики / В. Алексейчук, О. Гальчинський, Г. Шопа. – Львів: Євросвіт, 2000. – 168 с;

2. Всеукраїнські олімпіади з фізики. Задачі та розв'язки / ред. Кременський Б. – Львів: Євросвіт, 2003. – 232 с.

3. Гельфгат І.М. 1001 задача з фізики з відповідями, вказівками, розв'язками / І. М. Гельфгат, Л. Е. Генденштейн, Л. А. Кірік. – Харків: Гімназія, 2014. – 352 с.

4. Гельфгат І.М. Повний курс шкільної фізики в тестах / І.М. Гельфгат. – Х.: Вид-во «Ранок», 2013. – 384 с.

5. Гончаренко С. У. Фізика. Олімпіадні задачі. 7-8 класи / С. У. Гончаренко. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 1998. – 72 с;
6. Гончаренко С. У. Фізика. Олімпіадні задачі. 9-11 класи / С. У. Гончаренко. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 1999. – 200 с;
7. Ненашев І. Ю. Готуємось до олімпіад з фізики / І. Ю. Ненашев. – Харків: Основа, 2005.
8. Орлянський О. Ю. Готуємось до районних олімпіад з фізики / О. Ю. Орлянський. – Х.: Основа, 2015. – 272 с.
9. Федченко С. Г. Підготовка учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад з фізики та астрономії [за заг. редакцією Л. Д. Покроєвої]. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2018. – 200 с.

Методичні рекомендації щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства у 2024/2025 навчальному році

*Ганна ЯЦЕНКО, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки №1391 від 30.09.2024», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I та II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету) .

27 листопада 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з правознавства для учнів 9 – 11 класів.

Звертаємо увагу на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства

України в частині забезпечення заходів безпеки, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть подані в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму. Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями буде надано

цим особам із **9.00 до 9.30 в день проведення олімпіади**. Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу center_ekspert@ukr.net.

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа має скопіювати Google-форму на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються відповідальною особою учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку олімпіади в день її проведення.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати деякі відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання учасниками академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань – **2 години**.

Після завершення виконання завдань учасник сканує або фотографує обкладинку з підписом роботи, усі пронумеровані сторінки роботи та відправляє організаторам. Спосіб передачі роботи обирає оргкомітет II етапу.

Відправлення робіт може відбуватися за допомогою електронної адреси (обов'язково одним архівом, із вказівкою ПІБ учасника, щоб не було сплутування з роботами інших учасників).

Після отримання робіт відповідальні члени оргкомітету разом із головою журі олімпіади шифрують роботи й надсилають їх членам журі для перевірки.

У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення олімпіади.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого **алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час оголошення повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:**

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань в Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з правознавства проводиться з метою пошуку, підтримки та розвитку творчого потенціалу обдарованої учнівської молоді; виховання поваги до загальнолюдських і національних цінностей; формування правової культури школярів.

Комплект завдань для кожного класу містить тестові та творчі завдання.

Олімпіадні завдання для учнів **9 класу** складено на основі змісту навчальної програми «Основи правознавства» (зі змінами 2022 року) за такими розділами:

Вступ до «Основ правознавства».

Розділ 1. Основи теорії права і держави.

Розділ 2. Реалізація права.

Розділ 3. Взаємозв'язок людини і держави.

Під час складання завдань для учнів **10-х і 11-х** класів враховується програмовий матеріал курсу основ правознавства для 9-х класів закладів загальної середньої освіти та програми профільного рівня в обсязі:

10 клас

Блок I. Основи теорії держави і права.

Розділ 1. Держава.

Розділ 2. Право.

11 клас

Блок II. Основи публічного права

Розділ 2. Адміністративне право України.

Розділ 3. Фінансове право України.
Розділ 4. Кримінальне право України.
Блок III. Основи приватного права України.
Розділ 5. Цивільне право України.

Разом із зазначеними вище темами учні **11-х** класів також повинні володіти матеріалом програми курсу «Правознавство» 10-го класу профільного рівня.

Під час виконання завдань олімпіади **не дозволяється використання** текстів Конституції України, кодексів, законів, текстів інших нормативно-правових актів, юридичних словників, підручників, навчальних посібників.

Кількість балів за кожне завдання вказано безпосередньо в текстах завдань.

Звертаємо увагу, що під час підготовки учнів до олімпіади з правознавства слід урахувувати законодавчі зміни, пов'язані із введенням воєнного стану та створенням правових умов для підвищення обороноздатності держави, захисту національної безпеки і територіальної цілісності. Водночас варто зіставляти та порівнювати дію постійних і тимчасових правил, норм і процедур.

Також важливим є ознайомлення з основними поняттями міжнародного гуманітарного права.

Для ознайомлення з означеними питаннями рекомендуємо такі посилання:

- Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році. Освітня галузь «Суспільствознавство». Основи правознавства. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetivintehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20242025-navchalnomu-rotsi>
- Методичні матеріали щодо викладання питань міжнародного гуманітарного права в курсах історії, громадянської освіти та правознавства відповідно до оновлених навчальних програм. URL: <http://surl.li/dkfrw>
- Навчально-методичний посібник «Вивчаючи міжнародне гуманітарне право». Друге видання. URL: <http://surl.li/btmji>

Звіт про проведення II етапу та заявка на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з правознавства за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, **надіслати протягом 10 днів після дня проведення олімпіади** до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови у 2024/2025 навчальному році

*Ольга МОЛІНА, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній або змішаній формі** (за рішенням районного оргкомітету).

Проведення II етапу олімпіади з англійської мови заплановане на **28 листопада 2024 року**.

Всеукраїнські учнівські олімпіади з іноземних мов проводяться з **метою** пошуку та підтримки лінгвістично обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку й самовдосконалення.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови можуть брати участь учні (учениці) **8 – 11-х класів**, які стали переможцями попереднього етапу відповідних змагань.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні** оргкомітет і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з англійської мови за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, **надіслати протягом 10 днів після проведення олімпіади** на електронну адресу center_ekspert@ukr.net (у форматі MSWord і скан-копію з підписами й печаткою). У темі листа зазначити предмет: «Англійська мова».

З метою організації участі в III (обласному) етапі **у заявці обов'язково мають бути вказані особиста електронна пошта та номер телефону учасника(-ці).** Звертаємо увагу, що кожен потенційний учасник III етапу олімпіади повинен мати електронну пошту Google (електронна скринька має бути формату abcd@gmail.com).

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Олімпіада з англійської мови складатиметься з двох частин – письмової та усної

(перевірки усної мовленнєвої компетентності). Завдання письмового туру будуть створені в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти збирають електронні адреси учасників (учасниць) олімпіади, на які будуть направлені посилення на Google-форму.

Учасники (учасниці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунту Google може бути надіслана лише одна форма.**

Відділи освіти районних державних адміністрацій, а також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями та Google-документів із ситуаціями для визначення рівня усної мовленнєвої компетентності буде надано цим особам **із 8.30 до 9.00 в день проведення олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

Орієнтовний алгоритм отримання Google-форм із завданнями олімпіади можна переглянути за покликанням: <https://docs.google.com/presentation/d/1pA0g0lif5mQEnE20C-NUUYIqSrIiXcb4/edit?usp=sharing&oid=107716678666400593136&rtpof=true&sd=true>.

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа копіює Google-форми на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо підготувати робоче місце учасника (учасниці) олімпіади, де має бути комп'ютер із підключенням до мережі Інтернет.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань письмового туру – 1,5 години; усного – 10 хвилин на кожного учасника/учасницю. У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Комплект завдань міститиме завдання для двох турів: письмового та усного (визначення рівня усної мовленнєвої компетентності).

Зміст завдань зорієнтовано на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти і відповідає рівням володіння іноземною мовою А2 – В2. Детальний опис дескрипторів рівнів сформованості іншомовної комунікативної компетенції можна знайти у виданні: Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання д.пед.н., проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

Завдання письмового туру перевірятимуть:

- рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності в зоровому сприйманні – розуміння прочитаного загалом і в деталях, розуміння основних ідей, ставлень, думок, аргументів у тексті, уміння виокремлювати необхідну інформацію, розуміння структури та логіки викладення ідей у тексті. Учасникам (учасницям) можуть бути запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення правильності/неправильності тверджень, завдання

на встановлення відповідності, завдання на заповнення пропусків у тексті;

- уміння використовувати мовний інвентар (лексику і граматику) у комунікативному контексті. Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати і формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування в межах сформульованих завдань. Під час підготовки варто приділити увагу вживанню синонімів, сталих словосполучень, фразових дієслів, прийменників із різними частинами мови, модальних дієслів, часових форм тощо. Учасникам (учасницям) можуть бути запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на заповнення пропусків у тексті (з варіантами відповіді або без), завдання на перефразування речень, що мають на меті перевірку правильності використання лексичних та/або граматичних конструкцій, та завдання на трансформацію спільнокоренових і твірних слів, що перевіряють уміння використовувати префікси, суфікси та морфологію слів.

Рішення про проведення **усного туру** ухвалює районний оргкомітет. У дистанційному форматі рекомендуємо провести **визначення рівня усної мовленнєвої компетентності** за допомогою ZOOM-конференції або будь-якого іншого сервісу, що забезпечує відеоконференцзв'язок.

Учасник після однохвилинної підготовки має висловитись про одну з трьох обраних ним ситуацій. Комунікативне завдання вважається розв'язаним у разі змістової та функціональної відповідності висловлювання до ситуації, адекватності використання мовленнєвих зразків, а також нормативності мовлення учасника.

Після завершення монологічного повідомлення учень бере участь у співбесіді з членами журі, обсяг якої орієнтовно 6-8 реплік (по 3-4 з боку журі та учасника олімпіади).

Обсяг монологічного висловлювання:

- 8 клас – не менше 11 речень;
- 9 клас – не менше 12 речень;
- 10 клас – не менше 13 речень;
- 11 клас – не менше 14 речень.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань.

Отримавши посилання на Google-форму, учасник (учасниця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть указані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Після завершення виконання завдань учасник(учасниця) перевіряє свої відповіді на полях форми та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку учень (учениця) може одержати за його розв'язання.

Завдання письмової частини перевіряються автоматично.

Члени журі оцінюють тільки рівень усної мовленнєвої компетентності. Після такої перевірки бали за неї додають до балів, отриманих після автоматичної перевірки.

Критерії оцінювання для визначення рівня усної мовленнєвої компетентності.

I. Повнота розкриття теми (від 1 до 3 балів).

II. Комунікативна спрямованість (від 1 до 3 балів).

III. Інформаційна значимість (від 0 до 2 балів).

IV. Лінгвістична компетенція (від 4 до 20 балів).

V. Заохочувальний бал (вибірково від 1 до 2 балів).

Загальна сума балів за усний тур: від 6 до 30 у відповідності до критеріїв, які наведені вище.

Коментар до критеріїв оцінювання:

I. Повнота розкриття теми (від 1 до 3 балів):

- *3 бали* надаються за достатнє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, розкриває її логічно та послідовно, містить власну думку.
- *2 бали* надаються за посереднє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, розкриває її логічно та послідовно.
- *1 бал* надається за недостатнє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, але не розкриває її логічно та послідовно.

II. Комунікативна спрямованість (від 1 до 3 балів):

- *3 бали* надаються за висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, містить особистісні оцінюючі фрази, передає власне ставлення учня до об'єкта висловлювання.
- *2 бали* надаються за висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, містить особистісні оцінюючі фрази, але неадекватно передає ставлення учня до об'єкта висловлювання.
- *1 бал* надається за висловлювання, яке неповністю відповідає ситуації спілкування, не містить особистісних оцінюючих фраз, не передає власного ставлення учня до об'єкта висловлювання.

III. Інформаційна значимість (від 0 до 2 балів):

- *2 бали* надаються за адекватне і достатнє використання країнознавчого матеріалу, своїх знань з інших дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу.
- *1 бал* надається за не зовсім адекватне та недостатнє використання країнознавчого матеріалу, своїх знань з інших

дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу.

- *0 балів* надається за відсутність інформаційної значимості висловлювання.

IV. Лінгвістична компетенція (20 балів):

1. Вимова (звуки, інтонація, темп) (від 1 до 4 балів);
2. Лексичний запас (від 1 до 6 балів);
3. Функціональна адекватність (від 1 до 2 балів);
4. Граматична правильність (від 1 до 8 балів).

1. Вимова (від 1 до 4 балів):

- *4 бали* надаються за нормативний рівень вимови всіх звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *3 бали* надаються за нормативний рівень вимови важких звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *2 бали* надаються за частково ненормативний рівень вимови важких звуків і не завжди правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *1 бал* надається за переважно ненормативний рівень вимови важких звуків і неправильне інтонаційне оформлення мовлення.

2. Лексичний запас (від 1 до 6 балів):

- *6 балів* надаються за високу лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів, ідіом, точність епітетів, порівнянь тощо.
- *5 балів* надаються за достатню лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів, ідіом тощо.
- *4 бали* надаються за посередню лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів тощо.
- *3 бали* надаються за посередню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, кліше, виразів.
- *2 бали* надаються за недостатню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, кліше, виразів.
- *1 бал* надається за недостатню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, відсутність ужитих кліше, виразів, ідіом тощо.

3. Функціональна адекватність (від 1 до 2 балів):

- *2 бали* надаються за достатню функціональну адекватність ужитих лексичних одиниць, структур тощо.
- *1 бал* надається за недостатню функціональну адекватність ужитих лексичних одиниць, структур тощо.

4. Граматична правильність (від 1 до 8 балів):

- *8 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення і

адекватність уживання граматичних форм, достатню різноманітність ужитих граматичних структур.

- *7 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення і адекватність уживання граматичних форм, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *6 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення, але незначні порушення адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *5 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *4 бали* надаються за часткове недодержання правил порядку слів у реченні, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *3 бали* надаються за часткове недодержання правил порядку слів у реченні, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, недостатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *2 бали* надаються за недодержання правил порядку слів у реченні, значні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які впливають на акт комунікації, недостатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *1 бал* надається за недодержання правил порядку слів у реченні, значні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які впливають на акт комунікації, одноманітність ужитих граматичних структур.
- V. Заохочувальний бал (вибірково від 1 до 2 балів):
- *2 бали* надаються вибірково за ініціативність, емоційність і експресивність висловлювання, якщо це значно сприяє реалізації рівня сформованості усної мовленнєвої компетенції.
 - *1 бал* надається вибірково за емоційність і експресивність висловлювання, якщо це сприяє реалізації рівня сформованості усної мовленнєвої компетенції.

Методичні рекомендації щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій у 2024/2025 навчальному році

*Сергій СТАВИЦЬКИЙ, завідувач
Центру медіа та інформаційних технологій
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення.

На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки №1391 від 30.09.2024», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I та II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

II етап Всеукраїнської олімпіади з **інформаційних технологій** відбудеться згідно з графіком, що оприлюднений на сайті ХАНО, для учнів 8 – 11 класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформаційних технологій проводиться з **метою** створення належних умов для виявлення та підтримки обдарованої в галузі інформатики молоді, розвитку її інтересів, схильностей та обдаровань.

Звертаємо Вашу увагу на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні** оргкомітет і журі.

Оргкомітет

До складу оргкомітету II етапу олімпіади доцільно ввести представників **від кожної територіальної громади району**. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи та ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

До II етапу олімпіади за рішенням оргкомітету може бути допущений учень, який виявляє бажання, але не є переможцем попереднього етапу, якщо I (шкільний) етап не проводився.

Порядок підготовки та проведення олімпіади

Олімпіаду рекомендуємо розпочати **о 10-00**. Районна олімпіада з інформаційних технологій проводиться в один практичний тур, який триває **4 астрономічні години**. У разі виникнення надзвичайних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пакет завдань II етапу олімпіади розсилається відповідальним КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» електронною поштою в день проведення олімпіади з **8.00 до 9.00** на електронні адреси відповідальних осіб управління у сфері освіти.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, необхідно **надіслати протягом 10 днів із дня проведення олімпіади** до оргкомітету III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформаційних технологій на електронну адресу olympkharkiv@gmail.com у форматах *.doc*, *.docx*.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Звертаємо увагу на те, що у зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження за виконанням учасниками завдань олімпіади, тому віримо в чесність і порядність учасників, нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

У разі виникнення запитань звертайтеся за телефоном (050)634 07 58 (Ставицький Сергій Борисович, завідувач Центру медіа та інформаційних технологій).

Характеристика завдань

Завдання з інформаційних технологій вибудовуватимуться у форматі комплексних, інтегрованих завдань на використання офісних інформаційних технологій, що вивчаються в курсі «Інформатика» (крім програмування на VBA).

Результат роботи над розв'язанням кожної з цих задач має бути чітко спрямований на використання відповідного до умови задачі програмного засобу з пакету офісних додатків.

Поряд із кожним завданням указуватиметься максимально можлива кількість балів, яку учень може отримати за їх виконання.

Кожний учасник олімпіади створює окрему директорію, де зберігає всі файли, створені під час розв'язування задач. Звертаємо увагу, що файл-розв'язок не повинен містити копії змісту файлів-зразків. **Необхідно звернути увагу** на неприпустимість використання в результатуючих файлах абсолютних посилань.

Олімпіадні завдання відповідають сучасним вимогам вивчення інформатики, орієнтовані на інформатичну компетентність учнів, їхній інтелектуальний потенціал, неординарність і креативність мислення. Просимо врахувати, що **це не завдання для контрольної роботи**, а саме для інтелектуальних змагань обдарованих дітей.

Запропоновані завдання виконуються за допомогою засобів офісних додатків і передбачають:

- 1) у текстовому процесорі: створення текстового документу з використанням засобів форматування, редагування та пошуку, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, посилань і розсилок, засобів рецензування;
- 2) у табличному процесорі: створення та опрацювання табличних даних із використанням засобів форматування, редагування, фільтрації, сортування та пошуку, вбудованих і зв'язаних об'єктів, стилів, вбудованих функцій та засобів аналізу даних, ділової графіки;
- 3) у системах управління базами даних: проектування моделі бази даних, її реалізація з можливістю опрацювання даних на рівні таблиць, запитів, форм і звітів (форматування, редагування, пошук, фільтрація, сортування та обчислення за допомогою вбудованих функцій);
- 4) у програмі для створення презентацій: проектування моделі презентації та її реалізація з використанням засобів форматування та редагування, анімації, вбудованих і зв'язаних

об'єктів, стилів, посилань, створення навігації по слайдах, використання елементів керування.

Під час роботи над завданням учасник самостійно обирає послідовність виконання окремих його складових. **Учасникам забороняється використання VBA та програмних засобів, які не вказані в завданні.**

Після завершення виконання завдань учасник/учасниця створює єдиний архів і відправляє на електронну адресу оргкомітету. Відправлення виконаної роботи треба здійснити не пізніше ніж за 15 хвилин після її завершення. Роботи, направлені пізніше, не приймаються.

Оцінювання результатів виконання завдань з інформаційних технологій здійснюється за критеріями, указаними безпосередньо в завданнях. Журі може вносити зміни до критеріїв оцінювання, які фіксуються в протоколі засідання.

Відповідальність за організацію робочого місця учасників/учасниць покладається на керівників місцевих органів управління у сфері освіти й закладів загальної середньої освіти обласного та державного підпорядкування.

Під час підготовки учнів до олімпіади з інформаційних технологій доцільно використовувати такі джерела:

<https://infotom.kh.ua/olimpiada> – методична скарбничка вчителя математики та інформатики Івахниченко Тамари Миколаївни;

<https://support.microsoft.com/uk-ua/office/%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B8-%D0%B7-access-a5ffb1ef-4cc4-4d79-a862-e2dda6ef38e6> – навчальні статті з Microsoft Access;

<https://support.microsoft.com/uk-ua/training> – навчальні курси Microsoft.

**Методичні рекомендації щодо організації та проведення
II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з трудового навчання/технологій
у 2024/2025 навчальному році**

*Людмила СИНИЦЯ, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ
«Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з

навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з **трудового навчання/технологій** (далі – II етап олімпіади) буде проведено в **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

3 грудня 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з **трудового навчання/технологій** (далі – **трудове навчання**) для учнів 8 – 11 класів.

Основною метою проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання є пошук і підтримка обдарованих учнів (учениць), створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення, формування творчого покоління молодих українців.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання беруть участь учні 8 – 11 класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

Звертаємо увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні** оргкомітет і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно **ввести представників від кожної територіальної громади**. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть створені в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму.

Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунта Google може бути надіслана лише одна форма.**

Відділи освіти районних державних адміністрацій Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають осіб, відповідальних за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями буде надано цим особам із **9.00 до 9.30 ранку в день проведення олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу **center_ekspert@ukr.net**.

Увага! Після отримання доступу до завдань відповідальна особа має скопіювати Google-форми на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо підготувати робоче місце учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати деякі відповіді на завдання Google форми.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00.** *Олімпіада проводиться в один день за двома напрямками: технічні види праці та обслуговуючі види праці.* Складається з 2-х турів: I тур теоретичний; II тур – практичний. **Тривалість виконання завдань – 3 години** (I тур – *одна астрономічна година*; II тур – *дві астрономічні години*). У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення олімпіади.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Звертаємо увагу на те, що у зв'язку з воєнним станом не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому віримо в чесність і порядність учасників, нагадуємо про дотримання академічної доброчесності, рекомендуємо розробити алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади, передбачивши максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади. Пропонуємо дотримуватися такого

алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги, відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги проведення випробування зупиняється, доступ до завдань у Google Форми обмежується;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення випробування зупиняється, доступ до завдань у Google Форми обмежується;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Зміст завдань охоплює матеріал шкільної програми, який учні мали опанувати до терміну проведення олімпіади:

I тур – теоретичний

На першому (теоретичному) турі учасникам буде запропоновано дати відповіді на запитання (обрати правильну відповідь із запропонованих варіантів, установити відповідність, визначити послідовність, обґрунтувати своє бачення вирішення проблеми) з основ проєктування, матеріалознавства, технік і технологій обробки, побутової діяльності та самообслуговування тощо.

Максимальна кількість балів за теоретичний тур – 20 балів.

II тур – практичний

Учасникам олімпіади буде запропоновано виконати завдання творчого характеру:

- скласти технологічну карту на виготовлення певного виробу;
- внести зміни до конструкції виробу;
- виконати моделювання виробу;

- запропонувати свій варіант вирішення технічної проблеми тощо.

На виконання практичного завдання передбачено у 8-9 і в 10-11 класах **дві астрономічні години**.

Максимальна кількість балів за практичний тур – 60 балів.

Під час проведення практичного туру в Google-формі потрібно дозволити учасникам завантажувати файли на Диск і змінити тип цих завдань на «Завантаження файлу». Виконане завдання повинно бути завантажено одним файлом, об'єм якого не перевищує 10 МБ. Якщо завдання виконано на кількох сторінках, необхідно сфотографувати або відсканувати кожну сторінку та об'єднати отримані файли в один (наприклад, pdf). **Назва файлу повинна бути:** клас, за який виконуються завдання, № завдання_Прізвище учасника_Ім'я учасника. Наприклад, 10_1_Ivanenko_Petro або 9_1_Petrenko_Daria.

Отримавши посилання на Google-форму, учасник(ця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть указані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Особливі умови

Під час виконання завдань олімпіади **не дозволяється використання** підручників, довідників, інших навчальних (електронних) посібників, мережі Інтернет, засобів зв'язку.

За бажанням учасник має право на загальних засадах брати участь у змаганнях серед учнів старших (порівняно з класом (курсом) фактичного навчання) класів (курсів) у межах визначених вікових груп.

Особливості оцінювання олімпіадних завдань

Теоретичний тур

Формати тестових завдань

Завдання з вибором правильної відповіді.

За правильне виконання завдань можна отримати 1 або 2 бали.

Максимальна кількість балів за правильно виконані завдання зазначена у формі із запитаннями.

Практичний тур

При оцінюванні практичного туру необхідно враховувати:

- добір оптимальної конструкції виробу;
- послідовність виконання технологічних операцій;
- доцільність добору матеріалів, інструментів і обладнання;
- виконання графічних зображень;
- оригінальність вирішення завдання.

Після завершення виконання завдань учасник(ця) перевіряє свої відповіді на полях форми та відправляє роботу організаторам.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з трудового навчання за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30.09.2024 № 1391, надсилати протягом 10 днів після проведення олімпіади до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу sinitsaludmyla@gmail.com (Людмила СИНИЦЯ).

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки у 2024/2025 навчальному році

*Олександр САВВИЧ, методист
Центру методичної та аналітичної роботи;
Олександр ГРІНЧЕНКО, старший викладач
кафедри соціально-гуманітарної освіти
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки (далі – II етап олімпіади) буде проведено в **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

04 грудня 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з економіки для учнів 9 – 11 класів.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з економіки **проводиться з метою** пошуку та підтримки економічно обдарованих учнів і учениць, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення, підвищення інтересу до опанування економічних дисциплін.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки можуть брати участь учні (учениці) 9 – 11-х класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

Звертаємо Вашу увагу на те, що **умовами проведення II етапу** олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно **ввести представників від кожної територіальної громади.** Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє та знайомить учнів перед початком олімпіади з Інструкцією до виконання роботи;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань і нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команди в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки (у форматі MS Word і скан-копію з підписами й печаткою) за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, **надіслати протягом 10 днів після проведення II етапу олімпіади** до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу: center_ekspert@ukr.net.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть створені в документі Word і в Google-формі.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до завдань у документі Word і в Google-формі буде надано цим особам із **9.00 до 09.30 в день проведення олімпіади.**

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа має завантажити завдання в документі Word і **скопіювати Google-форми на Google-диск**, визначений оргкомітетом олімпіади.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників (учениць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму.

Учасники (учасниці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунту Google може бути надіслана лише одна форма.**

Олімпіадні завдання надсилаються учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника (учасниці) олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі «Інтернет».

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00** год. **Тривалість виконання завдань – 2 години.** У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників (учасниць) олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується і проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії доступ до завдань відповідальним обмежується і проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Структура завдань. Комплект завдань для кожної паралелі буде містити **20 тестових завдань різного рівня складності** з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох наведених.

За рівнями складності: 5 завдань I рівня складності; 5 завдань II рівня складності; 10 завдань III рівня складності. Максимальна оцінка за кожний тест I рівня – 1 бал, II рівня – 2 бали, III рівня – 3 бали.

Загальна сума балів – 45.

Отримавши завдання в документі Word або посилання на Google-форму, учасник(ця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля в Google-формі будуть вказані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Характеристика завдань

Зміст завдань II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з економіки умовно поділяється на три блоки: загальні поняття (1), мікроекономіка (2), макроекономіка (3). Під час виконання завдань школярі

мають продемонструвати як знання теоретичного матеріалу, так і вміння аналізувати, порівнювати, застосовувати економічні закони на практиці.

Завдання для учнів 9-х класів включають економічні категорії: потреби та економічні блага, економічні ресурси та процес виробництва, проблема вибору й альтернативна вартість. Питання з 2-го тематичного блоку можуть бути використані тільки на рівні розпізнавання економічних явищ чи понять (побутовий рівень). Завдання цього блоку не потребують складних математичних перетворень. Вони мають на меті перевірку рівня економічного мислення учнів, їх світогляду та вмінь користуватися набутими знаннями для вирішення типових життєвих ситуацій. Поняття з 3-го блоку можуть бути використані тільки на рівні розпізнавання.

Завдання для учнів 10-х класів включають питання: потреби та економічні блага, економічні ресурси та процес виробництва, проблема вибору й альтернативна вартість, основні питання економіки, дійові особи економіки та їх взаємодія. Відповіді на запитання потребують ґрунтовних знань і вмінь, у тому числі й математичних. Поняття з 3-го блоку можуть бути використані тільки на рівні розпізнавання.

Завдання для учнів 11 класу охоплюють матеріал, який учні повинні були опанувати до терміну проведення II етапу олімпіади: взаємозв'язки економічних процесів і явищ, раціональна економічна поведінка споживача та виробника, попит, пропонування, ринкова ціна та гроші у функціонуванні економіки, ринки виробничих ресурсів і доходи в ринковій економіці.

Норми оцінювання завдань і час, відведений на їх виконання, подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Форма завдання	Кількість завдань	Максимальна оцінка за одне завдання (у балах)	Максимальна сума балів	Час, відведений на виконання завдання
Тестові завдання I рівня	5	1	5	2 години
Тестові завдання II рівня	5	2	10	
Тестові завдання III рівня (мінізадачі)	10	3	30	
Усього:			45	2 години

Особливі умови

Учням не дозволяється користуватися додатковими матеріалами (підручниками, посібниками, довідниками тощо).

Після завершення виконання завдань учасник(ця) перевіряє свої відповіді на полях форми та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Щоб якісно підготуватися до олімпіади, необхідно повторити матеріал, вивчений у попередніх класах, і, не обмежуючись навчальним підручником, попрацювати з допоміжною літературою. Рекомендуємо орієнтуватися на зміст завдань районних і обласних олімпіад за минулі роки, готуючи учнів до олімпіади

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології у 2024/2025 навчальному році

*Оксана ЗАЙЦЕВА, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології буде проведений у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

Звертаємо Вашу увагу на те, що **умовами проведення II етапу олімпіади є добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються районні оргкомітет і журі.

Олімпіадні завдання в документі Word і в Google-формі будуть надіслані **особі, відповідальній** за проведення олімпіади, з **09.00 до 9.30 в день проведення олімпіади.**

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення повітряної тривоги проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення змагання зупиняється;

- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології заплановано на **05 грудня 2024 року**.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з біології проводиться з метою пошуку та підтримки біологічно обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення.

У районному етапі олімпіади з біології беруть участь учні 8 – 11 класів, які стали переможцями попереднього етапу.

Оргкомітет може дозволити участь у II етапі олімпіади школярам 7 класів (за 8 клас) за умови їхньої перемоги в I етапі.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи і знайомить із нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань і нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, а також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до завдань буде надано цим особам **о 9 годині ранку в день проведення олімпіади**. Контактну інформацію про цих осіб

(ПШБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань – **4 години**. У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення олімпіади.

Особливі умови

- Під час виконання завдань олімпіади **не дозволяється використання** підручників, довідників, атласів, інших навчальних посібників.
- Виконуючи олімпіадні роботи з біології, можна користуватися калькулятором.

Характеристика завдань

Теоретичний тур

Для теоретичного туру олімпіади характерні такі типи завдань:

- завдання, що вимагають відтворення знань, пояснення того чи іншого біологічного явища;
- завдання, що потребують від учасників застосування знань з інших навчальних дисциплін і формулювання власних висновків;
- завдання, що вимагають від учасників уміння аналізувати, зіставляти факти, висловлювати судження під час розгляду різних точок зору на предмет дослідження;
- завдання, якими передбачено формулювання гіпотези на основі експериментальних даних.

Тестові завдання *групи А* передбачають вибір однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Тестові завдання *групи Б* передбачають вибір усіх можливих правильних відповідей із п'яти запропонованих (кількість правильних відповідей може бути від однієї до п'яти).

Формат тесту групи **В**: вибрати правильні та неправильні відповіді.

Практичний тур

Практичний тур складається із завдань, які мають на меті визначити рівень практичних умінь учнів.

Увага! У цьому році для учнів 8 та 9 класів завдання окремі, для 10-11 класів буде запропоновано єдиний комплект завдань відповідно.

Усі частини тестового туру розподіляються на спеціальні розділи, співвідношення між якими визначається встановленим регламентом, який зазначено в таблиці 1.

Перелік тем, за якими будуть складатися завдання

Теми, класи
8 Біологія рослин. Біологія тварин. Біологія людини.
9 Біологія рослин. Біологія тварин. Біологія людини. Універсальні властивості організмів (клітина).
10-11 Біологія рослин. Біологія тварин. Біологія людини. Основні властивості організмів. Універсальні властивості організмів (клітина). Вірусологія. Біорізноманіття.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з біології за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, надіслати не пізніше 30 грудня 2024 року на електронну адресу: Foximent@ukr.net.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії у 2024/2025 навчальному році

*Світлана ФЕДЧЕНКО, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській

області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії (далі – II етап олімпіади) **буде проведено в дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням районного оргкомітету).

II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з **астрономії** відбудеться **6 грудня 2024 року** для учнів / учениць **10 – 11 класів**.

Звертаємо увагу, що відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), участь в олімпіаді з астрономії можуть брати й учні та учениці молодших класів навчання.

Залучення до участі в олімпіаді з астрономії учнів і учениць 8 – 9 класів має важливе значення, оскільки сприяє розвитку пізнавального інтересу до вивчення астрономії, розкриває їхні здібності, надає досвіду участі в інтелектуальних змаганнях.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії можуть брати участь учні / учениці, які **стали переможцями I (шкільного) етапу**.

Метою проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії є пошук і підтримка інтелектуально обдарованих учнів / учениць, створення умов для їхнього розвитку й самовдосконалення, пропаганда наукових знань, стимулювання інтересу учнівської молоді до астрономії та астрофізики, збагачення та розширення астрономічної освіти в закладах загальної середньої освіти.

Звертаємо увагу на те, що **умовами проведення II етапу** олімпіади є **добровільна** участь здобувачів освіти й дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дасть можливість узяти участь у II етапі олімпіади всім учням / ученицям, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляції.

Для проведення II етапу олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіади доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команд до змагання за наявності заявок про участь команд у II етапі олімпіади та звітів про проведення I етапу. У разі

заміни з поважних причин деяких учасників II етапу олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення II етапу олімпіади:

- розробляє Порядок проведення II етапу олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи і знайомить із нею учнів/учениць перед початком II етапу олімпіади;
- забезпечує порядок проведення II етапу олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників II етапу олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагання та нагородження переможців і учасників II етапу олімпіади, визначає остаточний склад команди для участі в наступному етапі олімпіади, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команди в III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії (у форматі MS Word і скан-копію з підписами й печаткою) за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, **надіслати протягом 10 днів після проведення II етапу олімпіади** до КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» на електронну адресу: center_ekspert@ukr.net.

У заявці слід **вказати власні електронні адреси (пов'язані з акаунтом Google) учасників III етапу олімпіади.**

Порядок підготовки до проведення II етапу олімпіади. Завдання II етапу олімпіади з астрономії, зважаючи на специфіку завдань і особливості їх виконання, будуть подані у **файлі pdf**.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до завдань (із подальшим наданням їх учасникам / учасницям) буде надано цим особам із **9.00 до 09.30 в день проведення олімпіади**. Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу center_ekspert@ukr.net.

Оргкомітетами здійснюються всі необхідні заходи щодо забезпечення секретності змісту завдань до початку їх виконання.

За рішеннями оргкомітету учасники / учасниці можуть виконувати завдання вдома або в заздалегідь підготовленому місці в закладі освіти.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника / учасниці II етапу олімпіади, обладнане комп'ютером із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення II етапу олімпіади. II етап олімпіади з астрономії рекомендуємо розпочати о **10-00**. На виконання завдань відводиться не більше **2-х астрономічних годин**.

У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення змагання.

Завдання надсилаються учасникам / учасницям за попередньо наданими закладами освіти електронними адресами за **5 – 10 хвилин до початку II етапу олімпіади**.

Після завершення виконання завдань учасник / учасниця сканує або фотографує обкладинку з підписом роботи, усі пронумеровані сторінки роботи та відправляє організаторам.

Відправлення робіт може відбуватися за допомогою електронної адреси (обов'язково одним архівом, із вказівкою ПІБ учасника, щоб не було сплутування з роботами інших учасників).

Після отримання робіт відповідальні члени оргкомітету разом із головою журі II етапу олімпіади шифрують роботи й надсилають їх членам журі для перевірки.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я його учасників.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників II етапу олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення змагання:

- на час оголошення повітряної тривоги проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;

- учасники II етапу олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення змагання:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку проведення змагання зупиняється;
- секретар журі фіксує час зупинки виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Комплект завдань для учнів / учениць **10-х класів** охоплює астрономічний матеріал із **курсу природознавства** (Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Природознавство. 5 клас (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804) та **матеріал із курсу фізики 7-10 класів** відповідно до таких програм: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізика. 7-9 класи», затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804; Програми «Фізика і Астрономія 10-11» (рівень стандарту) авторського колективу Національної академії педагогічних наук під керівництвом Ляшенка О. І. або Програми «Фізика 10-11» (рівень стандарту) авторського колективу Національної академії наук України під керівництвом Локтева В. М., які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 24.11.2017 № 1539.

Комплект завдань для учнів / учениць **11-х класів**, крім зазначеного для 10-х класів, охоплює частину матеріалу (тематика зазначена в таблиці нижче) курсу астрономії навчальних програм рівня стандарту «Фізика і Астрономія. 10-11» (астрономічний складник) авторського колективу Національної академії педагогічних наук під керівництвом Ляшенка О. І.; «Астрономія. 10-11 клас» авторського колективу під керівництвом Яцківа Я.Я., які затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 24.11.2017 № 1539.

Тематика розділів і тем, які учні та учениці 11 класу – учасники та учасниці II етапу олімпіади з астрономії – мають опанувати до терміну проведення цього етапу олімпіади

Програми	Розділи, теми навчальних програм
«Астрономія. 10-11 клас» авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. Я.	Вступ. Предмет астрономії. Її розвиток і значення в житті суспільства. Короткий огляд об'єктів дослідження в астрономії. Тема 1. Небесна сфера. Рух світил на небесній сфері. Тема 2. Методи та засоби астрономічних досліджень. Тема 3. Наша планетна система.
«Фізика і астрономія. 10-11 класи» (астрономічний складник) авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І.)	Розділ 1. Основи практичної астрономії. Розділ 2. Фізика Сонячної системи.

Завдання можуть містити матеріал, розрахований на загальну ерудицію, допитливість школярів.

Комплект завдань для кожної паралелі міститиме тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді та завдання відкритої форми з наданням розгорнутої відповіді. Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку можна отримати за його розв'язання.

Особливі умови. Виконання завдань II етапу олімпіади вимагає самостійної роботи від її учасників. Усі необхідні дані для розв'язування завдань подані в їх умовах, тому не дозволяється користуватися додатковими джерелами інформації. Для виконання обчислень можна використовувати звичайні мікрокалькулятори.

Звертаємо увагу, що учасники олімпіади всіх етапів мають право ознайомитися з відповідями (розв'язками) завдань, запропонованими журі, та з попередніми результатами перевірки робіт учасників до підбиття остаточних підсумків.

Для організації індивідуальної роботи з підготовки школярів до участі в II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з астрономії пропонуємо використати літературу:

1. Александров Ю. В. Астрономія. 11 клас: Книга для вчителя / Ю. В. Александров, А. М. Грецький, М. П. Пришляк. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2005. – 256 с.

2. Кузьменков С. Г. Зорі: астрофізичні задачі з розв'язанням: навчальний посібник / С. Г. Кузьменков. – Київ: Освіта України, 2010. – 206 с.

3. Кузьменков С. Г. Сонячна система: збірник задач: навчальний посібник / С. Г. Кузьменков, І. В. Сокол. – Київ: Вища школа, 2007. – 168 с.

4. Федченко С. Г. Підготовка учнів до Всеукраїнських учнівських олімпіад з фізики та астрономії [за заг. редакцією Л. Д. Покроєвої]. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2018. – 200 с.

5. Фейгін О. О. Цікаво про планети. Матеріали для курсів природознавства та астрономії. [Текст] / О. О. Фейгін. – Х.: ВГ «Основа», 2018. – 110 [2] с.: іл.

Інтернет-ресурси:

http://www.astrosvita.kiev.ua/proekty/astroolimpiada/olimpiada_astroedu.php;

<http://www.astrosvit.in.ua/astronomichna-osvita>.

Методичні рекомендації щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики у 2024/2025 навчальному році

*Сергій СТАВИЦЬКИЙ, завідувач
Центру медіа та інформаційних технологій
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році» (із змінами), керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I та II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з **інформатики** (далі – II етап олімпіади) буде проведено в **дистанційному (змішаному) форматі** згідно з графіком, що оприлюднений на сайті ХАНО.

7 грудня 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з **інформатики** для учнів 8 – 11 класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформатики проводиться з **метою** створення належних умов для виявлення та підтримки обдарованої в

галузі інформатики молоді, розвитку її інтересів, схильностей та обдаровань.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет

До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників **від кожної територіальної громади району**. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань і нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

До II етапу олімпіади за рішенням оргкомітету може бути допущений учень, який виявляє бажання, але не є переможцем попереднього етапу, якщо I (шкільний) етап не проводився.

Порядок підготовки та проведення олімпіади

Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Районна олімпіада з інформатики проводиться в один (практичний) тур, який триває **3 астрономічні години**. У разі виникнення надзвичайних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

З метою забезпечення автоматизації, об'єктивного та якісного оцінювання виконання учнями завдань II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики буде проводитися на базі автоматизованої тестуючої системи «Q-bit» (<https://olympkh.dots.org.ua>). З **25 листопада** на цьому сайті учням буде надана можливість зареєструватися для участі в олімпіаді. Для уникнення плутанини необхідно попередити учнів, що при реєстрації їм треба правильно вибрати район і вказати повну назву закладу освіти. Також там буде розміщено тренувальний турнір. Після проведення II етапу олімпіади протягом трьох днів районним координаторам буде надіслано зведені оціночні таблиці.

Доступ до олімпіадних завдань у тестуючій системі «Q-bit» буде відкритий **7 грудня 2024 року з 10.00**.

Звіт про проведення II етапу та заявка на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099 (із змінами), необхідно **надіслати протягом 10 днів із дня проведення олімпіади** до оргкомітету III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики на електронну адресу olympkharkiv@gmail.com у форматах *.doc*, *.docx*.

Пропозиції щодо алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- учасники олімпіади та члени журі переходять в укриття цивільного захисту;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Звертаємо увагу на те, що у зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження за виконанням учасниками завдань олімпіади, тому віримо в чесність і порядність учасників, нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

У разі виникнення запитань звертайтеся за телефоном (050) 634 07 58 (Ставицький Сергій Борисович, завідувач Центру медіа та інформаційних технологій).

Характеристика завдань

Комплект завдань містить 8 задач (задачі А-D – обов'язковий тур; задачі Е-Н – додатковий тур, результати рішення цих задач можуть бути враховані за рішенням оргкомітету для більш об'єктивного визначення переможців). Поряд з умовою задачі буде подано максимальну кількість балів, яку учень може одержати за її розв'язання. Максимальна сума балів за виконання всіх олімпіадних завдань обов'язкового туру становить 50 балів.

Обов'язковими для участі в олімпіаді є знання з таких тем: «Алгоритми», «Лінійні програми», «Вказівки повторення й розгалуження», «Рядкові величини», «Табличні величини», «Звернення до алгоритмів і функцій», «Строкові величини».

При програмній реалізації задач заохочується використання знань, здобутих учнями поза шкільною програмою (самостійно, на факультативних заняттях, гуртках).

Звертаємо Вашу увагу, що питання, які задають учасники олімпіади, не можуть стосуватися методів розв'язування задачі.

Основними результатами роботи учасника мають бути програми, що реалізують запропонований алгоритм рішення задачі з програмування. Для написання програми дозволяється використовувати такі мови програмування: С, С++, Pascal, Java, Python.

Для введення даних і виведення результатів можна використовувати як стандартні потоки вводу/виводу, так і зовнішні файли.

Під час підготовки учнів до олімпіади з інформатики доцільно використовувати такі джерела:

1. Всеукраїнська учнівська олімпіада з інформатики. Методичні рекомендації щодо підготовки учнів до олімпіади / укл. О.В. Щербаков. – Харків, 2015. – 110 с.;

2. Жуковський С. С. Аналіз, дослідження та розв’язування конкурсних задач під час учнівської олімпіади з інформатики // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Випуск № 53. – Житомир, 2010. – С. 152-159;

3. Мельник В. І. Інформатика. Олімпіадні задачі з розв’язаннями. – Х.: Вид. група «Основа», 2010. – 159 с.;

4. Караванова Т. П. Методика розв’язання алгоритмічних задач. Основи алгоритмізації та програмування: навчально-методичний посібник для вчителів. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2013. – 460 с.;

5. Караванова Т. П. Методика розв’язання алгоритмічних задач. Побудова алгоритмів: навчально-методичний посібник для вчителів. – Кам’янець-Подільський: Аксіома, 2014. – 344 с.;

6. <https://www.eolymp.com/uk/> – система підготовки та проведення олімпіад з програмування;

7. <https://qbit.org.ua/> – Молодіжне наукове товариство QBit;

8. <https://www.codewars.com/> – освітня спільнота з комп’ютерного програмування. На платформі розробники програмного забезпечення тренуються на проблемах програмування, відомих як ката. Ці вправи з дискретного програмування тренують цілу низку навичок на різних мовах програмування та виконуються в рамках інтегрованого онлайн-середовища.

**Методичні рекомендації щодо організації та проведення
II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з німецької мови у 2024/2025 навчальному році**

*Ольга МОЛІНА, методистка
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності,

затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I-II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній або змішаній формі** (за рішенням районного оргкомітету).

Проведення II етапу олімпіади з німецької мови заплановане на **9 грудня 2024 року**.

Всеукраїнські учнівські олімпіади з іноземних мов проводяться з **метою** пошуку та підтримки лінгвістично обдарованих учнів, створення умов для їхнього розвитку й самовдосконалення.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови можуть брати участь учні (учениці) **8 – 11-х класів**, які стали переможцями попереднього етапу відповідних змагань.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні** оргкомітет і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;

- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади.

Звіт про проведення II етапу та заявку на участь команд у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з німецької мови за формою згідно з Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, надіслати протягом 10 днів після проведення олімпіади на електронну адресу center_ekspert@ukr.net (у форматі MSWord і скан-копію з підписами й печаткою). У темі листа зазначити предмет: «Німецька мова».

З метою організації участі в III (обласному) етапі **у заявці обов'язково мають бути вказані особиста електронна пошта та номер телефону учасника(-ці)**. Звертаємо увагу, що кожен потенційний учасник III етапу олімпіади повинен мати електронну пошту Google (електронна скринька має бути формату abcd@gmail.com).

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Олімпіада з німецької мови складатиметься з двох частин – письмової та усної (перевірки усної мовленнєвої компетентності). Завдання письмового туру будуть створені в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти збирають електронні адреси учасників (учасниць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму.

Учасники (учасниці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунту Google може бути надіслана лише одна форма.**

Відділи освіти районних державних адміністрацій, а також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями та Google-документів із ситуаціями для визначення рівня усної мовленнєвої компетентності буде надано цим особам **із 8.30 до 9.00 в день проведення олімпіади.** Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на електронну адресу center_ekspert@ukr.net.

Орієнтовний алгоритм отримання Google-форм із завданнями олімпіади можна переглянути за покликанням: <https://docs.google.com/presentation/d/1pA0g0lif5mQEnE20C-NUUYIqSrliXcb4/edit?usp=sharing&oid=107716678666400593136&rtpof=true&sd=true>.

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа копіює Google-форми на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку II етапу в день проведення олімпіади.

Рекомендуємо підготувати робоче місце учасника (учасниці) олімпіади, де має бути комп'ютер із підключенням до мережі Інтернет.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о **10-00**. Тривалість виконання завдань письмового туру – 1,5 години; усного – 10 хвилин на кожного учасника/учасницю. У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;
- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії доступ до завдань відповідальним обмежується, проведення випробування зупиняється;

- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;
- після включення електроенергії виконання завдань продовжується;
- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Характеристика завдань. Комплект завдань міститиме завдання для двох турів: письмового та усного (визначення рівня усної мовленнєвої компетентності).

Зміст завдань зорієнтовано на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти і відповідає рівням володіння іноземною мовою А2 – В2. Детальний опис дескрипторів рівнів сформованості іншомовної комунікативної компетенції можна знайти у виданні: Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання д.пед.н., проф. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

Завдання письмового туру перевірятимуть:

- рівень сформованості іншомовної комунікативної компетентності в зоровому сприйманні – розуміння прочитаного загалом і в деталях, розуміння основних ідей, ставлень, думок, аргументів у тексті, уміння виокремлювати необхідну інформацію, розуміння структури та логіки викладення ідей у тексті. Учасникам (учасницям) можуть бути запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення правильності/неправильності тверджень, завдання на встановлення відповідності, завдання на заповнення пропусків у тексті;
- уміння використовувати мовний інвентар (лексику і граматику) у комунікативному контексті. Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати і формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування в межах сформульованих завдань. Під час підготовки варто приділити увагу вживанню синонімів, сталих словосполучень, фразових дієслів, прийменників із різними частинами мови, модальних дієслів, часових форм тощо. Учасникам (учасницям) можуть бути запропоновані завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на заповнення пропусків у тексті (з варіантами відповіді або без), завдання на перефразування речень, що мають на меті перевірку правильності використання лексичних та/або граматичних конструкцій, та завдання на трансформацію спільнокореневих і твірних слів, що перевіряють уміння використовувати префікси, суфікси та морфологію слів.

Рішення про проведення **усного туру** ухвалює районний оргкомітет. У дистанційному форматі рекомендуємо провести **визначення рівня усної мовленнєвої компетентності** за допомогою ZOOM-конференції або будь-якого іншого сервісу, що забезпечує відеоконференцзв'язок.

Учасник після однохвилинної підготовки має висловитись на одну з трьох обраних ним ситуацій. Комунікативне завдання вважається розв'язаним у разі змістової та функціональної відповідності висловлювання до ситуації, адекватності використання мовленнєвих зразків, а також нормативності мовлення учасника.

Після завершення монологічного повідомлення учень бере участь у співбесіді з членами журі, обсяг якої орієнтовно 6-8 реплік (по 3-4 з боку журі та учасника олімпіади).

Обсяг монологічного висловлювання:

- 8 клас – не менше 11 речень;
- 9 клас – не менше 12 речень;
- 10 клас – не менше 13 речень;
- 11 клас – не менше 14 речень.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань.

Отримавши посилання на Google-форму, учасник (учасниця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть указані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Після завершення виконання завдань учасник(учасниця) перевіряє свої відповіді на полях форми та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку учень (учениця) може одержати за його розв'язання.

Завдання письмової частини перевіряються автоматично.

Члени журі оцінюють тільки рівень усної мовленнєвої компетентності. Після такої перевірки бали за неї додають до балів, отриманих після автоматичної перевірки.

Критерії оцінювання для визначення рівня усної мовленнєвої компетентності.

- I. Повнота розкриття теми (від 1 до 3 балів).
- II. Комунікативна спрямованість (від 1 до 3 балів).
- III. Інформаційна значимість (від 0 до 2 балів).
- IV. Лінгвістична компетенція (від 4 до 20 балів).
- V. Заохочувальний бал (вибірково від 1 до 2 балів).

Загальна сума балів за усний тур: від 6 до 30 у відповідності до критеріїв, які наведені вище.

Коментар до критеріїв оцінювання:

- I. Повнота розкриття теми (від 1 до 3 балів):

- *3 бали* надаються за достатнє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, розкриває її логічно та послідовно, містить власну думку.
- *2 бали* надаються за посереднє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, розкриває її логічно та послідовно.
- *1 бал* надається за недостатнє за обсягом висловлювання, яке відповідає зазначеній темі, але не розкриває її логічно та послідовно.

II. Комунікативна спрямованість (від 1 до 3 балів):

- *3 бали* надаються за висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, містить особистісні оцінюючі фрази, передає власне ставлення учня до об'єкта висловлювання.
- *2 бали* надаються за висловлювання, яке повністю відповідає ситуації спілкування, містить особистісні оцінюючі фрази, але неадекватно передає ставлення учня до об'єкта висловлювання
- *1 бал* надається за висловлювання, яке неповністю відповідає ситуації спілкування, не містить особистісних оцінюючих фраз, не передає власного ставлення учня до об'єкта висловлювання.

III. Інформаційна значимість (від 0 до 2 балів):

- *2 бали* надаються за адекватне і достатнє використання країнознавчого матеріалу, своїх знань з інших дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу.
- *1 бал* надається за не зовсім адекватне та недостатнє використання країнознавчого матеріалу, своїх знань з інших дисциплін на підтримку власних міркувань або для посилення естетичного рівня викладу.
- *0 балів* надається за відсутність інформаційної значимості висловлювання.

IV. Лінгвістична компетенція (20 балів):

1. Вимова (звуки, інтонація, темп) (від 1 до 4 балів);
2. Лексичний запас (від 1 до 6 балів);
3. Функціональна адекватність (від 1 до 2 балів);
4. Граматична правильність (від 1 до 8 балів).

1. Вимова (від 1 до 4 балів):

- *4 бали* надаються за нормативний рівень вимови всіх звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *3 бали* надаються за нормативний рівень вимови важких звуків іноземної мови та правильне інтонаційне оформлення мовлення.
- *2 бали* надаються за частково ненормативний рівень вимови важких звуків і не завжди правильне інтонаційне оформлення мовлення.

- *1 бал* надається за переважно ненормативний рівень вимови важких звуків і неправильне інтонаційне оформлення мовлення.

2. Лексичний запас (від 1 до 6 балів):

- *6 балів* надаються за високу лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів, ідіом, точність епітетів, порівнянь тощо.
- *5 балів* надаються за достатню лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів, ідіом тощо.
- *4 бали* надаються за посередню лексичну насиченість, різноманітність ужитих структур, кліше, виразів тощо.
- *3 бали* надаються за посередню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, кліше, виразів.
- *2 бали* надаються за недостатню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, кліше, виразів.
- *1 бал* надається за недостатню лексичну насиченість, одноманітність ужитих структур, відсутність ужитих кліше, виразів, ідіом тощо.

3. Функціональна адекватність (від 1 до 2 балів):

- *2 бали* надаються за достатню функціональну адекватність ужитих лексичних одиниць, структур тощо.
- *1 бал* надається за недостатню функціональну адекватність ужитих лексичних одиниць, структур тощо.

4. Граматична правильність (від 1 до 8 балів):

- *8 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення і адекватність уживання граматичних форм, достатню різноманітність ужитих граматичних структур.
- *7 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення і адекватність уживання граматичних форм, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
- *6 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, правильність утворення, але незначні порушення адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
- *5 балів* надаються за нормативне додержання правил порядку слів у реченні, уживання інверсії, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.
- *4 бали* надаються за часткове недодержання правил порядку слів у реченні, незначні порушення правильності утворення та

адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, посередню різноманітність ужитих граматичних структур.

- *3 бали* надаються за часткове недодержання правил порядку слів у реченні, незначні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які не впливають на акт комунікації, недостатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *2 бали* надаються за недодержання правил порядку слів у реченні, значні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які впливають на акт комунікації, недостатню різноманітність ужитих граматичних структур.
 - *1 бал* надається за недодержання правил порядку слів у реченні, значні порушення правильності утворення та адекватності вживання граматичних форм, які впливають на акт комунікації, одноманітність ужитих граматичних структур.
- V. Заохочувальний бал (вибірково від 1 до 2 балів):
- *2 бали* надаються вибірково за ініціативність, емоційність і експресивність висловлювання, якщо це значно сприяє реалізації рівня сформованості усної мовленнєвої компетенції.
 - *1 бал* надається вибірково за емоційність і експресивність висловлювання, якщо це сприяє реалізації рівня сформованості усної мовленнєвої компетенції.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії у 2024/2025 навчальному році

*Олексій ГРИГОРОВИЧ, кандидат хімічних наук, методист
Центру методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році» та від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим в Міністерстві юстиції

України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації від 22.10.2024 № 102 у районах Харківської області та міста Харкова **10 грудня 2024 року** буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії (далі — II етап олімпіади) для учнів 7–11 класів у **дистанційному або змішаному форматі** (за рішенням районного оргкомітету).

Основною метою проведення олімпіади з хімії є активізація творчих здібностей учнів (учениць), створення умов для їхнього розвитку та самовдосконалення, популяризація хімії як шкільного предмета серед учнівської молоді.

У II етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії можуть брати участь учні / учениці 7–11 класів, які стали переможцями I (шкільного) етапу.

Звертаємо Вашу увагу на те, що умовами проведення II етапу олімпіади є **добровільна** участь здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

Для проведення олімпіади **створюються районні** оргкомітет і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу, а також максимальну кількість учасників у складі команди. У разі заміни з поважних причин деяких учасників олімпіад керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє і знайомить учнів перед початком олімпіади з Інструкцією до виконання роботи;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка здійснює реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань і нагородження переможців та учасників олімпіади за поданням журі олімпіади, визначає остаточний склад команди для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Звертаємо увагу, що оргкомітет готує звітні документи про проведення II етапу олімпіади. З-поміж них є кількісні відомості про

учасників олімпіади, які мають бути оформлені виключно за формою, наведеною в Положенні про олімпіади (додається).

Звіт про проведення II етапу олімпіади та заявку на участь у III етапі олімпіади з хімії (у форматі MSWord та скан-копію з підписами й печаткою) слід надіслати до **30 грудня 2024 року** на електронну адресу chemistrysms@gmail.com (Олексій Владиславович Григорович).

Порядок підготовки до проведення олімпіади

Завдання олімпіади будуть створені у Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму.

Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google. **З одного акаунта Google може бути надіслана лише одна форма.**

Відділи освіти районних державних адміністрацій, територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади.

Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь надіслати на адресу center_ekspert@ukr.net.

За рішенням оргкомітету учасники(ці) можуть виконувати завдання вдома або в заздалегідь підготовленому місці в закладі освіти.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника / учасниці олімпіади, обладнане комп'ютером із підключенням до мережі Інтернет.

Порядок дій оргкомітету в день проведення олімпіади

У день проведення олімпіади о 8.00 відповідальним особам буде розіслано посилання на Google-форми із завданнями.

Відповідальні особи мають до **9.50** переслати посилання на Google-форми учасникам олімпіади відповідно до класу, за який виконуватимуть завдання.

Доступ до завдань у Google-формах буде відкрито о **10.00**. **Увага, до цього часу** в разі переходу за посиланням, з'являтиметься сповіщення, що **«форма закрита й відповіді не приймаються»**. Тривалість виконання завдань – 3 години, тож о 13.00 Google-форми будуть закриті й відповіді не прийматимуться.

Учасники(ці) олімпіади мають відкривати Google-форми з акаунту на gmail.com. У цьому разі навіть за відключення світла або зникнення зв'язку всі введені дані в Google-формі не втрачаються.

У разі оголошення повітряної тривоги та необхідності переміщення до укриття учасники(ці) можуть передчасно роздрукувати завдання з Google-форми та продовжувати їх розв'язування в укритті.

Отримавши посилання на Google-форму, учасник(ця) знайомиться з інструкцією щодо виконання завдань, часом відведеним на роботу й розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть вказані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Після завершення виконання завдань учасник(ця) перевіряє свої відповіді в полях форми й відправляє роботу, натискаючи кнопку «Надіслати».

Відповіді до завдань олімпіади, а також посилання на роботи учасників(ць) будуть надіслані відповідальним особам на зазначені електронні адреси після 14-00 у день проведення олімпіади.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не у всіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання академічної доброчесності.

Особливості роботи журі під час перевірки завдань

Роботу журі можна також організувати в дистанційному форматі. Для цього після закінчення роботи учасниками(цями) та закриття Google-форм відповідальна за проведення олімпіади особа надсилає членам журі файл з відповідями учасників(ць), у якому попередньо слід видалити особисту інформацію про учасників(ць) та замінити її на відповідний шифр. Оскільки резервна копія таблиці відповідей на Google-диску не створюється автоматично, то перед видаленням особистої інформації, щоб її не загубити, слід зробити резервну копію цієї таблиці.

Закриті завдання (на вибір однієї або декількох відповідей) перевіряються автоматично.

Члени журі оцінюють тільки відкриті питання, у яких слід уписати коротку числову або розгорнуту відповідь.

Після такої перевірки бали за неї додають до балів, отриманих після автоматичної перевірки.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати за питання з короткою числовою або розгорнутою відповіддю, буде вказана у файлі з відповідями на завдання олімпіади.

Орієнтовні теми завдань II етапу олімпіади

Комплект олімпіадних завдань охоплює матеріал, опанований учнями за попередні роки та I семестр поточного навчального року.

Для учасників(ць) 7 класу завдання відповідатимуть МНП «Хімія. 7-9 клас» (автор О. В. Григорович), для учасників(ць) 8–11 класів — попередній, чинний на сьогодні навчальній програмі.

Клас	Тема	Типи завдань
7	Хімія. Перші кроки	1. Базове розуміння правил безпеки та лабораторного устаткування. 2. Науковий підхід у хімії та його використання для дослідження природних явищ.
	Від хімічних елементів до хімічних сполук	3. Хімічний елемент. 4. Хімічні формули. 5. Метали й неметали. Прості та складні речовини.
8	Початкові хімічні поняття	1. Якісна задача на розділення сумішей. 2. Обчислення відносної молекулярної маси речовини за її формулою. 3. Обчислення масової частки елемента в складній речовині. 4. Складання хімічних формул за відомими масовими частками елементів. 5. Обчислення, пов'язані з визначенням хімічного елемента. 6. Складання формул бінарних сполук за валентністю і визначення валентності за формулою. 7. Комбіновані задачі.
	Кисень. Вода. Періодичний закон і Періодична система хімічних елементів. Будова атома. Хімічний зв'язок і будова речовини. Кількість речовини. Розрахунки за хімічними формулами.	8. Обчислення масової частки і маси розчиненої речовини в розчині. 9. Обчислення числа атомів (молекул) у певній кількості речовин. 10. Обчислення маси речовини за відомою кількістю і кількості речовини за відомою масою. 11. Обчислення, пов'язані з молярним об'ємом газів. 12. Обчислення із застосуванням закону об'ємних відношень газів 13. Обчислення, пов'язані з відносною густиною газів. 14. Обчислення з використанням об'ємної, масової, молярної часток газової суміші. 15. Визначення хімічної формули речовини за даними про його кількісний склад. 16. Задачі на встановлення кількісного складу сумішей. 17. Задачі на уявний хімічний експеримент та приклади властивостей речовин із різними типами кристалічних ґраток.
9	Основні класи неорганічних сполук. Розчини. Електролітична дисоціація. Константа дисоціації. Гідроліз солей.	18. Обчислення з використанням понять, пов'язаних з розчинами. 19. Молярна концентрація розчину та розрахунки, пов'язані з нею. 20. Обчислення за термохімічними рівняннями реакцій. 21. Задачі на «пластинку».

		22. Швидкість хімічних реакцій. 23. Задачі на закон Гесса.
10	Найважливіші органічні сполуки (9 клас). Теорія будови органічних сполук. Вуглеводні	24. Знаходження молекулярної формули органічної сполуки. 25. Обчислення з використанням понять «масова та об'ємна частки» виходу продукту реакції.
11	Неметалічні елементи та їхні сполуки. Металічні елементи та їхні сполуки. Органічні сполуки.	26. Обчислення за хімічними рівняннями маси одного з добутих продуктів за масою вихідної речовини, що містить певну частку домішок. 27. Обчислення за хімічним рівнянням, якщо одна з реагуючих речовин дана в надлишку

Для якісної підготовки до олімпіади варто повторити матеріал, вивчений у попередніх класах. Рекомендуємо орієнтуватися на зміст завдань районних і обласних олімпіад за минулі роки, готуючи учнів до олімпіади.

ЗВІТ
про проведення II етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад
з навчальних предметів у 2024/2025 навчальному році
 з _____ (назва навчального предмету)
 _____ (назва району)

1. Відомості про учасників олімпіад:

Кількість навчальних закладів, учні яких брали участь у I етапі олімпіади			Класи	Кількість учасників олімпіади за етапами						Кількість переможців II етапу за ступенями дипломів		
				I			II					
міських	сільських (селищних)	спеціалізованих*		міських	сільських (селищних)	спеціалізованих*	міських	сільських (селищних)	спеціалізованих*	I	II	III
			7									
			8									
			9									
			10									
			11									
			Усього									

* Заклади освіти для розвитку здібностей обдарованих і талановитих дітей.

М. П.

Начальник (відділу) управління освіти і науки _____

Голова оргкомітету олімпіади _____

Голова журі олімпіади _____

«___» _____ 20__ року.

ЗАЯВКА

на участь команди _____ (назва району)
у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з _____ у
2024/2025 році

За рішенням оргкомітету і журі II етапу Всеукраїнської олімпіади на III етап
Всеукраїнської олімпіади направляються такі учні - переможці II етапу олімпіади:

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові учня	Число, місяць (словами), рік народження	Назва закладу освіти	Клас (курс) навчання	Клас (курс), за який буде виконувати завдання на олімпіаді	Місце, зайняте на II етапі олімпіади	Прізвище, ім'я та по батькові працівника, який підготував учня	Додаткова інформація (комп'ютерна мова програмування тощо)

Керівником

команди

призначено

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, посада)

М. П.

Начальник (відділу) управління освіти і науки _____

Голова оргкомітету олімпіади _____

Голова журі олімпіади _____

«___» _____ 20__ року.

Інформаційно-методичний посібник
«Методичні рекомендації щодо організації та проведення II етапу
Всеукраїнських учнівських олімпіад у Харківській області
у 2024/2025 навчальному році»

підготовлено:

- Центром методичної та аналітичної роботи (Юлія ПОСМІТНА – загальне укладання видання; Юлія РАДЧЕНКО – українська мова та література; Ганна ЯЦЕНКО – історія, правознавство; Ольга МОЛІНА – англійська, німецька мови; Олександр САВВІЧ – географія, економіка; Оксана ЗАЙЦЕВА – біологія, екологія; Олексій ГРИГОРОВИЧ – хімія; Світлана ФЕДЧЕНКО – фізика, астрономія; Альона АКІМЕНКО – мова іврит та єврейська література, французька та іспанська мови, Людмила СИНИЦЯ – трудове навчання (технології);
- Центром медіа та інформаційних технологій (Сергій СТАВИЦЬКИЙ – інформатика, інформаційні технології);
- Кафедрою методики природничо-математичної освіти (Зоя КРАВЧЕНКО – математика);
- Кафедрою соціально-гуманітарної освіти (Олександр ГРІНЧЕНКО – географія, економіка).

Відповідальний за випуск: *Посмітна Ю.А.*
Редактори: *Посмітна Ю.А., Писаренко Т.І.*
Технічне редагування: *Семисошенко С.В.*

Харківська академія неперервної освіти
61057, м. Харків, вул. Григорія Сковороди, 24,
тел. / факс (057) 731-21-31,
E-mail: kvnz.hano@gmail.com
Web-сайт: edu-post-diploma.kharkov.ua